

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

09

MAYIS - HAZİRAN 2023

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

AHMET RİFAT İLHAN

ALİ HULKİ CİHAN

ALİ TACAR

ALPEREN YÜKSEL

ANNA BADKHEN

AYŞEGÜL GÜL

EZGİ DALAN

GÖZEN ESME

MEHMET EMİN ÜNAL

MERVE CAN

09

MAYIS - HAZİRAN 2023

İmtiyaz Sahibi

Okur

Genel Yayın Yönetmeni
Yakuphan Güleç

Yayın Kurulu
Süleyman Çınar
Ahmet Yetik

Mizanpaj ve Tasarım
Yakuphan Güleç

Kapak Görseli

Fotoğraf: Cennet Demircan
Güleç

İletişim

oykumenedebiyat@gmail.com

Sosyal Medya

oykumenedebiyat.com

© Her hakkı saklıdır.
İki ayda bir yayımlanır.

AHTAPOT'A TEŞEKKÜR VE SAYGI

Bazı insanlar vardır. Yaptığı her işin hakkını verir, her işe koşar, her yere yetişir. Yorulmak bilmeyen bir enerjisi vardır. Hayret eder insan nasıl başarıyor diye. Sonra kanaat eder; ahtapot misali birçok kolu olmalı. Yoksa nasıl yetişsin!

İşte biz, Öykümen ailesi olarak böyle bir genel yayın yönetmenine sahibiz. Yakuphan Güleç. Bu sayının giriş yazısında edebiyattan, güncelden, dergimizden evvel biraz kendisinden bahsetmek, kendisine teşekkürlerimizi iletmek istedik. Bizler, üç öykümen olarak bu yola çıktık, devam ediyoruz. Zaman zaman tökezlediğimiz oluyor. Öykümen'i -maalesef- ikinci plana atmak zorunda kalabiliyoruz. İşte böyle zamanlarda birbirimizin görevlerine koşmak gerekiyor ki dergimiz aksamadan devam edebilsin. Genelde tembellik yapan biz oluyoruz. Yetiş Yakup Ağabey diyoruz bu tür zamanlarda.

Bu sayımız için Süleyman ve ben, mücbir sebeplerden dolayı bayağı kaytardık ama Yakup Abi durmadı. Bu sayının her zerresinde kendisinin emeği var. Kendisine teşekkürü borç biliriz. İyi ki varsın Yakuphan Abi!

Bu sayımızda; Alperen Yüksel, Ahmet Rıfat İlhan, Ali Hulki Cihan, Ezgi Dalan'dan birer öykü ile; Mehmet Emin Ünal tahlil yazısıyla bu sayımıza yerlerini alıyorlar. Gözen Esmer'in tefrika öyküsünün ikinci kısmı ile devam ediyoruz. Ali Tacar'ın çevirisi ile Rus asıllı Amerikalı yazar Anna Badkhen'ten güzel bir öykü okuyacağız. "Öykü Yazmak Hikâye Olmak" köşemizin bu ayki konusu Merve Can. Öykümen Sözlük, Öykü Dünyasındaki Yarışma ve Ödüller, Öykümen Kütüphane ve Ayşegül Gül'ün harika çizimiyle "Öykünün Resmi" sizleri bekliyor.

İyi okumalar dileriz...

Ahmet Yetik
Editör

İÇİNDEKİLER

AYŞEGÜL GÜL	ÖYKÜNÜN RESMİ	3
ALPEREN YÜKSEL	YÜREĞİ EZEN MAHCUBİYET	4
ALİ HULKİ CİHAN	ON DÖRDÜNCÜ	8
ANNA BADKHEN ÇEV.: ALİ TACAR	SAMARRA'DA BİR RANDEVU	12
MEHMET EMİN ÜNAL	SÜRÜKLEYİCİ BİR DERLEME: SAHAF MENDEL	26
EZGİ DALAN	İKİ ÇÖPÇÜ	29
AHMET RIFAT İLHAN	BAR(MEN)	34
GÖZEN ESMER	DİLBİLİMCİ FUAT BEY'İN ÖYKÜSÜ: YA GİDİLMEDİYSE? (II. KISIM)	37
MERVE CAN	ÖYKÜ YAZMAK HİKÂYE OLMAK	43
	ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE	46
	ÖYKÜ DÜNYASINDAKİ YARIŞMALAR VE ÖDÜLLER	49
	ÖYKÜMEN SÖZLÜK	51

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

YÜREĞİ EZEN MAHCUBİYET ALPEREN YÜKSEL

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Camiden çıkar çıkmaz mevlit evine doğru yürüdüm. Eve yaklaştıkça bir uğultunun yükseldiği duyuluyordu. Bu ya insanların birbirlerine açlıklarından yakındığı seslerdi, ya da midelerinin feryadıydı. Bahçe kapısından girince gözlerim tanıdık simalar aramaya başladı ki gidip yanlarına oturayım. Bir hoca davudi(!) sesiyle medd-i muttasılları sekiz elif miktarı uzatarak – normali dört elif miktarıdır- Kur'an okuyordu. Allah affetsin çoğu kişi gibi ben de pek dinlemeden yer aramaya, feryat eden midemi dinlemeye devam ettim.

Sonunda o kalabalıkta bir masada boş yer buldum. Varıp selam verdim, oturdum. Masada yaşıttım Salih –çok temiz çocuktur-, kırklarının sonlarında Hasan ve Hüseyin ağabeyler, ismiyle müsemma(!) Kemal dayı, daha önce görmediğim tam bir İstanbul beyefendisi zat ve aksakalıyla tekkesiz bir şeyh diye tarif olunabilecek Abdullah amca vardı. Abdullah amcanın içinde bad-ı saba esiyor, semazenler dönüyordu. O sırada bir diğer hoca eline mikrofonu almış bir Yunus ilahisine başlamıştı;

“Ah nicedir uyursun uyanmaz mısın?”

Bu sesle benim de içimde semazenler dönmeye başlamıştı.

Biz bu halet-i ruhiyedekeyken Salih bir yemek tepsisi kapmış getiriyordu. Kemal dayı, “Kaşık eksik, kaşık da getir Salih!” dedi ve yolladı Salih'i. Getirdi. Çocuk daha oturamadan “Bir de tuz getir.” dedi ve çalakaşık çorbaya

saldırdı. Tuz da gelince karabiber istedi.

“Çok da lazımdı.” diye çıktım. Salih yine boyun büker giderdi ya, ezdirmesindi kendini. Ama bizimki sözüme aldırmadan çalakaşık saldırı çorbaya.

Saf Salih'im de otururken tebessümle şöyle dedi:

“Elhamdülillah bugün de yiyecek lokmamız varmış.” Bizimki kafasını çorbadan kaldırıp “Eee olunca şükredicen, olmayınca sabredicen.” deyince o tekkesiz şeyh dediğim nur yüzlü Abdullah amca cevap verdi:

“Ya ya. Bizim yukarı mahalledeki köpekler de öyle yapıyor.”

Az önce benim lafıma aldırış etmeyen Kemal dayı önce kızardı, sonra morardı. Ortalık buz kesti diye herhal. Tabi benim yüzümde bu lafı Abdullah amcadan duymanın verdiği şaşkınlıkla karışık hafif bir tebessüm vardı. Devam etti Abdullah amca:

“Olunca dağıtıcın, olmayınca şükredicen.”

Kemal dayı doymuş olacak ki kaşığı bıraktı, biz başladık yemeye. Bir yandan hoca söylüyordu: “Bu akl-u fıkır ile Mevla bulunmaz.”

Yemek bitince Salih tepsiyi kaptı götürdü. Ardından gül lokumu dağıttılar. Sanki gül dağıttılar öyle bir güzeldi. İstanbul beyefendisi zat –şekeri var diye olsa gerek- almadı lokumdan. Hasan ve Hüseyin ağabeylerin maşallahı vardı, ikişer tane götürdüler. Şifa olsundu. Ve tabii mevlidin olmazsa olmazı günlük sakızı yakıldı. Sakızın

dumanıyla tütsülendi insanlar.

Çaylar gelinceye kadar Hasan ve Hüseyin ağabeyler yemeğin verdiği ağırlıkla uyuklamaya başladılar. Kemal dayı çay faslını beklemeden gitti. Salih çayları getirecekti. İstanbul beyefendisi zat sükût ediyor, halinden memnun görünüyordu. Bu zat benim merakımı celp etmiş olacak ki süzmeye başlamışım. Başında fötr şapkası, takım elbisesinin yakasındaki mendili ve takım elbisesinin üzerine giydiği uzun ceketle ‘beyefendilik’ tanımına uyuyordu. Bir tek ağzında piposu eksikti.

“Aman evlat, nazarınla adamı devireceksin.”

Abdullah amcanın fısıltısıyla kendime geldim. Adama bakışımı fark etmiş olacak ki beni uyardı. Bu zatın kim olduğunu sordum, o da tanımıyordu.

Adamla sohbete başladı:

“Beyefendi, kusura bakmayın deminden beri aynı masadayız ama sizi çıkartamadım, isminiz neydi?”

Adam Abdullah amcanın eskimiş elbisesine, harap haline üstten bakmadan cevap verdi:

“Haldun. Adım Haldun. Memnun oldum.”

“Yaş kaç?”

“56’lıyım.”

“Öyle mi? Yaşıtlar sizle yahu.”

“Öyle, haddi aştık.”

“Hangi rüzgâr attı sizi buraya?”

“Ben Halil’in eski bir arkadaşımym.”

Halil diye bahsettiği mevlidin ruhuna okutulduğu, benimle aynı yaştaki Ömer’in rahmetli dedesiydi.

“Halil sizden hiç bahsetmedi.” Abdullah amca, Halil amcayla tertipti.

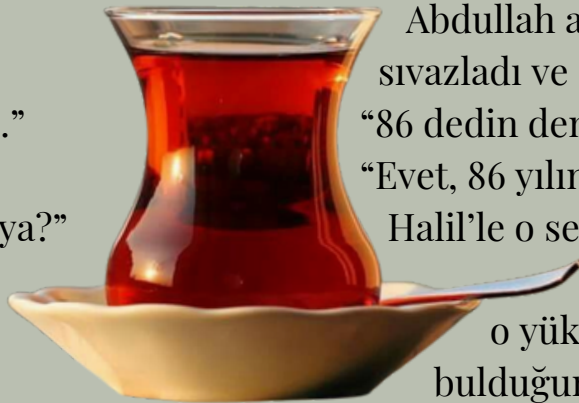
“Almanya’ya çalışmaya gittiğimizde tanıştım kendisiyle. Kısa zamanda sıkı dost olduk, yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmedi. Aynı yerde kalıyorduk zaten. Yaşıttık ama bana az abilik etmedi. Param bitince ondan isterdim. Ben kazandığımı memlekete hanımla çocuğa gönderirdim. Onun eşine çocuğuna anası babası bakarmış burada. Sonra 86’da bir yangın çıkmış bizim memleketteki evde. Halil’le döndük memlekete. Hanıma çocuğa bir şey olmamış ya evden de eser kalmamış. Ben kara kara düşünürken iki gün sonra Halil çıkageldi köyden. Sizinkileri Beşiktaş’ta bir eve yerleştirelim dedi. Yerleştirdik. Bana da yüklüce miktar bir para verdi. Ben sonra Almanya’ya dönmedim. Bana verdiği parayla evi üzerime aldım. Kendime bir iş kurdum, sonra işi epey büyüttüm. Şu an durumumuz iyi çok şükür. Halil’le de o günden sonra konuşmadık. Geçen sene öldüğünü bu sene duydum, kalkıp geldim.”

Abdullah amca durdu, sakalını sıvazladı ve sordu:

“86 dedin demi?”

“Evet, 86 yılında çıktı yangın Halil’le o sene döndük geri.”

“Halil’e sordun mu o yüklü parayı nereden bulduğunu?”

“Hayır, sormadım.” diye cevap verdi. “Halil 86’da köye geldiğinde ellerindeki tek tarlayı sattı. Anası babası sordu bu kadar parayı ne yapacağını, Halil söylemedi. Sonra Almanya’ya geri döndü. Tarlayı da sattığı için devamlı para yolladı buraya, ev halkı elde kalan kesik¹ te ekip biçti, karnını doyurmaya çabaladı. Biriktirdiği parasını ev geçindirmeye harcadı. Sonra anasıyla babası vefat edince döndü gurbetten. Tarlayı da geri alamadı dönünce. Karısı, çocukları hatta bütün köy ‘Halil tarlee sattı da parasını netti?’ diye düşünüp durdular. Sordular mı cevap vermedi. Bir gün ben de lafı açacakken ‘İyilik ettik attık denize, balık bilmedi ya Halik bilir herhal tertip’ deyince daha da konuşmadım. Yıllarca çoluk çocuk yevmiyeye gidip para biriktirdiler, sattığı tarlayı geri aldı Halil. Aldı almasına da tarlanın bir taşını ayıklayamadan, bir ayrığını kıramadan göçtü gitti tertibim.”

İstanbul beyefendisi Haldun Bey daldı gitti. Mahcup olmuştu. Abdullah amca “Demek sen Halil’in bahsettiği iyilik bilmeyen balıksın” diyerek iyice yüklendi adama. Adam kızardı, iyice yüzü düştü.

“Ben bilmiyordum tarlayı sattığını, o parayı nereden bulduğunu sormak da gelmedi aklıma, arayıp sormadım da yıllardır.”

Sesi iyice boğuk çıkmaya başlıyordu. Abdullah amcanın içten içe kızdığı yüzünden belli oluyordu.

“Ulan senelerdir arayıp sormadın adamı, gurbette sana dayanak olmuş, zor gününde varını yoluna sermiş, o zengin semtindeki evde o adam sayesinde oturmuşsun ama benim

tertibim burada meteliğe kurşun atmış, el tarlasında ırgatlık etmiş. Sen kafana fötr şapka, yakana mendil takasın diye mi?” Abdullah amca ağır sözler etmişti ya o da kendince haklıydı. Masadaki herkes kalakalmıştı. Adam olduğu yerde küçüldü, küçüldü yok oldu.

Sonra pişmanlığı, mahcubiyeti gözlerinden damla damla inmeye başladı. Hocalar da mevlidi “El fatiha!”yla bitiriyordu. İstanbul beyefendisi Haldun Bey Halil amcanın mezarını sordu. Abdullah amca adamın mahcup haline acımış olacak ki adamın koluna girdi, beraberce mezarlığın yolunu tuttular.

Ben acı mıştım doğrusu Haldun beye. Evet, Haldun beye. Neden mi? Bir insanda, o insanın kimseyle paylaşmadığı ve mezara götürdüğü bir yara açmış, vefasızlık etmişti. Belki de vefasızlığının mahcubiyeti yüreğini ezerken emaneti teslim edecekti.

ON DÖRDÜNCÜ

ALİ HULKİ CİHAN

dreamstime

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Akşam çöpleri toplarken ertesi günün sabah servisi için siparişleri aldı, mutat olanların dışında birkaç istek de vardı. Mesela sekiz numaralı dairededeki kimya öğretmeni Muhsin Amca'nın kolesterolü çıkmış, beyaz ekmek yerine kepekli ekmek alınacak, daire beşteki Suzan Hanım bitkisel beslenmeye geçmiş "tövbe tövbe, bu entel takımı da bir acayip, tofu mudur tobu mudur, bir şey sipariş etti, inşallah bulurum, sabah sabah ara dur şimdi" diye söylenirken, daire üçe de altı bira alması gerektiğini unutmadan not etti deftere Mürsel, ama biralar Cemil şişesi olacak. Yirmi yıldır Moda'da aynı binada olan bir apartman görevlisi için fazla saftirik ama bir o kadar da özenli, çalışkandı. Zararsız, sevgi dolu biriydi. Karısını da çok severdi. Aslında insanlara, hayvanlara, tüm canlılara sevgi beslerdi.

Yemekten sonra apartmanın önüne sigara tellendirmeye giderken, Sabri'yi gördü, binadan çıkıyordu. Tam arkasından seslenecekti "abi çöp var mı" diye. Vazgeçti. "Ulan oğlum bırak, adam kendi iplemiyor çöpünü möpünü, bak keyfine" dedi kendi kendine. Hava buz gibiydi, sigarası bittiğinde pahalı erkek parfümü kokmuş binaya geri girdi. Bol soğanlı, kıymalı patates yemeği ve soğuk hava uykusunu getirdi, vurdu kafayı yattı.

Saat 06:00'da telefonun alarmıyla uyandı, Kadifesinin açılmış üstünü örttü, dudagina bir buse kondurup sabah servisi için çıktı. Mahalle bakkalı

Nesim'e geldi. Her zaman aldıkları dışında kepek ekmeği ve altı Cemil birasını da alırken "tobu mu tofu mu ne karın ağrısıysa, sende var mıdır Nesim abi" diye sordu. Cevap; "ben Torku ürünü satmıyorum Mürsel, buralarda da bulamazsın" oldu. Mecbur Suzan Hanım'ın dırdırını çekmeyi göze alarak yola koyuldu.

Apartmana girdiğinde büyük aynanın önündeki kalorifer peteğine biraz ısınmak için yaklaştığında, yukardan gelen küçük bir şangırtının ardından "Senin elinin dümenine sıçayım" diye söylendiğini duydu Sabri'nin. Hemen ardından kapının açılıp, hızla kapandığını fark etti. "Sabri abi de arada küfrediyormuş" diyerek güldü kendi kendine. "O kadar kibar, eğitilmiş, kıyak adam. Bir de yuvasını kursa. Yanında bir gördüğüm kadını bir daha görmem, benden kaçmaz. Çapkın abim benim. Ama o kadar iş seyahatini kimse kaldırmaz arkadaş, hele aile kurduğunda çok zor. Her hafta elinde valiz adamcağızın" diye aklından geçirdi sabah servisine başladı.

Soğuktan donmuştu, ellerini hissetmiyordu. Sonunda kendini daire kapısına attığında bir an önce içeri girmek üzere hızla kapıyı açarken elindeki anahtarı düşürdü. "Senin elinin dümenine sıçayım" diye kendine kızışı, sessiz de olsa, apartmanın boş koridorunda yankılandı. Böyle gergin

olurdu olmasına ama sonra yatıştırdı. Eve girdiğinde bir an önce üzerindikilerden kurtulmak istediğinden kıyafetlerini hemen kirli sepetine attı. Sonra ani bir kararla onları kirli sepetinden aldı, makineye attı. Makineyi de hemen çalıştırdı. İlk bir düşün iyi geleceğini bildiğinden, girdi suyun altına. Dakikalarca damlacıkların teninden kayıp gidişini izledi. Parmak uçları buruş buruş olana kadar kaldı suda. Rahatlamıştı. Kurt gibi acıktığını fark etti. Ekmek kızartma makinesine iki büyükçe dilim ekmek koydu. Yorucu bir geceydi ama alışkındı. Oldukça uykusuz olduğundan, çay yerine kahve demledi. Beyaz peynir, zeytin, hindi füme reçelini hızla mutfaktaki masaya koydu. Ocaktaki kaşarlı omleti aldı. Ekmekler kıvama geldiklerini göstermek için tek seferlik Meksika dalgası yaptıklarında, onları da masaya koydu ve kahvaltıya başladı. Makinedeki ekmeklerin o devinimi, kendisi için yıllar öncesinde kalmış eve geldiğinde “açsan yemek hazır hadi bir elini yıka da gel” cümlesinin verdiği heyecanla aynı noktaya getirirdi onu. Sabırsızlığı ve mutluluğu birbirine karışırdı. Sabırsızlık duygusunun saydamlığına, yanındaki duygunun eşlikçisi olduğuna, hatta sabırsızlığın sigara içmek gibi üzüntüye de sevince de yakıştığına inanırdı. Kahvaltısını yaparken kapı çaldı. Kapıcı sabah servisi için gelmişti.

“Sabri abi Günaydın, gazeteni getirdim.”

“Sağ ol Mürsel.”

“Sabri abi, dün akşam çöp için geldim, bir iki sefer kapını çaldım ama?”

“Duymadım Mürsel, çok yorgundum, erkenden uyuyakalmışım, sabaha kadar deliksiz uyumuşum.”

“Eee, hee tamam abi, uyku, tabi. Servisi bitireyim, alırım çöpünü.”

“Ben attım az önce, sağ ol Mürsel.”

Mürsel gittikten sonra giyinip çıktı evden Sabri. Kadıköy’e yürüdü, Beşiktaş vapuruna atladı. Vapurda sabırsızlık kapladı içini. Beşiktaş’ta dolmuşa bindi, Maçka’da indi. Bir müddet arkasını kontrol etti. Teşvikiye’ye geldiğinde arkasına bakmayı bıraktı, takip edilmediğine emindi artık. Dik yokuşunun oraya geldiğinde deri eldivenlerini cebinden çıkardı, ellerine geçirdi bir hışımla.

En az elli yıllık, girişi merdivenli ve kırmızı halılı apartmana girdiğinde, dün sabaha karşı oradan çıkarken anahtarı aldığından çabucak ve dikkat çekmeden on numaralı daireye girdi. Zaten diğer dairelerin hepsi iş yeri olarak kullanılıyordu, pazar kimse olmadığından varlığı dikkat çekmezdi; ama temkinli olmak onun özelliği idi.

Bir yerden başlamalıydı, hızlıca işe koyuldu. Yerdeki kadın iç çamaşırlarıyla kırık kül tablasının cam parçalarını titizlikle topladı, küçük poşete koydu. Parkedeki ve yatak odasının duvarındaki kırmızı lekeleri ıslak bezle sildi de sildi. Pirüpak yaptı. Kurumuş

olduğundan zor temizlendi kırmızı lekeler. Yataktaki nevresimi aldı, cam parçalarının olduğu küçük poşetle beraber valize tıktırdı. Akşamdan kalan iki şarap kadehi ve boş şarap şişelerini de çöp poşetine attı. Yerdeki prezervatifleri tek tek topladı, onları da şarap kadehlerinin yanına çöp poşetine attı, çöp poşetini ve küçük poşeti valize soktu. Kapı kollarını bez mendille uzun uzun sildi. En son salondaki halının

üzerinde olduğunu anımsadığı ekmek bıçağını aradı ama sabaha karşı oradan çıkarken yanına aldığını ve kendi evine götürdüğünü hatırlayınca, rahatladı. Girdiğinden tam bir saat sonra valizle çıktı oradan. Bir sigara yaktı, derin derin çekip, burnundan bıraktı dumanı. Tam on dördüncü olmuştu bu sene. O da diğerleri gibi yalnızca bir sayıydı artık Sabri için.

SAMARRA'DA BİR RANDEVU*

ANNA BADKHEN

ÇEV.: ALİ TACAR

**Anna Badkhen, altı kitabın yazarıdır. Aldığı ödüller arasında Guggenheim Bursu, Etik ve Toplum Alanında Barry Lopez Misafir Yazar Bursu ve savaş bölgelerindeki siviller hakkında yazdığı için Sosyal Sorumluluk için Psikologlar tarafından verilen Joel R. Seldin Ödülü bulunmaktadır.*

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Sabahın erken saatlerinde, pembe Oklahoma şafağı sağlam müstakil evlerin ve alışveriş merkezlerinin üzerinden süzülürken, Ebu Halid el Şimeri sol kolunu hamile karısı Fatıma'nın gergin karnına doladı ve sıkıntılı bir rüya gördü.

Asfaltsız sokaklardan oluşan loş bir labirent, yüksek kireçtaşı duvarın önünde son buluyordu. Duvarın üzerindeki gökyüzü ısıltılı bir mavilikteydi ama yalınayak durduğu duvarın dibine güneş ışığı ulaşmıyordu. Duvarın arkasında Kudüs'ün kutsal sokakları vardı. Ebu Halid Mescid-i Aksa'nın yaldızlı kubbesinin sadece birkaç yüz adım ötede olduğunu biliyordu. Diğer tarafta kalabalık bir pazarın, canlı tavuk ve bal satan seyyar satıcıların, kuzu fiyatına pazarlık yapan kadınların sesini duyabiliyordu. Ama ne kadar bakarsa baksın, bir kapı göremedi, duvarda solgun, orta yaşlı bedenini sıkıştırabileceği bir çatlak bile yoktu.

"Tanrım!" diye yalvardı. "Lütfen beni kutsanmış şehre al!"

Ama cevap yerine silah sesleri duydu ve önündeki kumtaşı duvar simsiyah oldu. Kaçmak istedi ama geldiği dar sokakların karanlık labirenti daha da karardı ve ardından her yerden metalik kan kokusu gelmeye başladı. Sonra kendini aniden, teknisyen ve satın alma görevlisi olarak çalıştığı 64. Yol'daki Mike's Tire'ın bulunduğu yer gibi oluklu teneke duvarlı büyük bir hangarda buldu. Ebu Halid yerdeki motor sıvısı

lekelerini tanıdı, girişteki Babil Aslanı şeklindeki lekeyi de. Dükkândaki tüm ekipmanlar duvarlara yaslanmıştı; hizalama liftleri, tekerlek dengeleyiciler ve hortum makaraları... Tam önünde, yaldızlı aslan pençesi ayaklı beyaz bir koltukta Fatıma'nın amcası Ebu Hamza el Ani oturuyordu. Yanında iki adam vardı: Lastikçi dükkânındaki Mikey'e benzeyen genç bir adam, bazı adamların tespihle oynaması gibi, video kameranın düğmelerini endişeyle parmaklıyordu ve Koca Mike'a benzeyen yaşlı bir adam kucığında kuyumcu çantasına benzer bir kutu tutuyordu ama kutuda diademler ve taşlar yerine neşterler, kerpetenler ve penseler vardı. Ebu Halid çığlık atmak istedi ama nefesi adeta göğsünde donup kalmıştı. Yüzünü ellerinin arasına gömdü ve kendi sesinin bir duaya başladığını duydu: "Merhametli, şefkatli Tanrı'nın adıyla."

Ebu Halid bir sarsıntıyla ve nefes nefese uyandı, kol saatine baktı: Sabah altı buçuk. Uyuyan karısına yaklaştı ve kulağına fısıldadı: "Canım benim. Sana çay yapayım mı?"

Fatma, onun zarif yasemin yaprağı. Atalarının izini Abbasi krallarına kadar sürebiliyordu ve bir şair gibi konuşuyordu. Bağdat Üniversitesi'nden güzel sanatlar ve felsefe alanında çift yüksek lisans derecesine sahipti ve uzun, narin, neredeyse yarı saydam parmaklarıyla hat yazıyordu. Büyükannesinin kız kardeşi tarafından uzaktan kuzen olmalarına rağmen, Ebu Halid'in savaştan önce onunla evlenme ihtimali sıfırdı: El Aniler onu Bağdat'ın batı eteklerinde pirinç, susam ve buğday tarlalarına bölünmüş tozlu bir toprak parçası olan Zeydan'dan bir Şii çöpçüyle evlendirmeyi asla kabul etmezlerdi. El

Şimeri'lerin orada üçgen şeklinde küçük bir çeltik tarlası vardı ve Ebu Halid'in rahmetli annesi günlerini körpe yeşil filizlerin üzerine eğilerek geçirirdi, öyle ki esmer yüzünde kumdan çizgiler oluşmuştu. Ebu Halid çocukken her öğleden sonra Zeydan'a koşar, çiftçilere testilerle soğuk su ve bazlamaya sarılmış tuzlu peynir küpleri taşırdı. Ebu Halid tekrar, "sevgilim, uyanma vakti," dedi ve Fatma'yı omzundan öptü. Fatma omzunu yukarı doğru çekerek onu silkti, sonra kıvrıldı ve iri karnının etrafında tekrar uykuya dalmaya çalıştı. Karnı çocukla, göğsü sütle öylesine doluydu ki, patlayacak gibiydi. Anlaşılmaz bir itiraz mırıldanarak başını yastıklara gömdü.

Gülümsedi. Amerika'da geçirdiği on iki yıldan sonra bile Fatma programa alışmamıştı. Savaş öncesi Bağdat'ta, karısının yaşadığı lüks semtte yediden önce kalkmak görülmemiş bir şeydi. Ameriya mahallesi, günün sıcağı geçtikten sonra ay ışığıyla aydınlanmış bir bahçede gece geç saatlere kadar sohbet etmeye bayılırdı. O zamanlar bir salıncağa, açık havada bir kanepeye ya da gıcırdayan bir sezlonga uzanıp elma kokulu nargile eşliğinde siyasetten ve nişanlardan konuşmak, şehir merkezindeki antikacıların kalabalık ve rutubetli bodrum katlarında Bağdatiyat'ın son buluntularıyla övünmek güzeldi: Kuş ve çiçek

desenleriyle kazınmış bakır tabaklar, Herat'tan ipek halılar, Şam'dan eski deri ciltler. Bütün bunlar şehrin medeniyetlerin kavşağı olduğu zamanların eserleriydi. Ancak savaş başladıktan sonra siyaset hakkında konuşmak güvensiz hale geldi. O kadar çok insan ülkeyi terk etmişti ki, nişanlılık hakkında konuşmak gereksiz hale gelmişti. Ebu Halid'le evlendiğinde Fatma ona bir antikacıyı en son ne zaman dükkânının çelik panjurlarını açarken gördüğünü söyleyemiyordu. Birkaç dakika geçti. Ebu Halid tekrar denedi. "Sevgilim," diye seslendi, "saat yediye çeyrek var. Çiçeğim, üzgünüm ama gerçekten kalkma vakti geldi." Fatma kıpırdandı, sonra ağır ağır sırt

üstü yuvarlandı. Solgun yüzünde bir korku gölgesi dolaştı ve ağzının köşelerine tanıdık bir şekilde yerleşti. Gözlerini açtı ve ona baktı.

Günaydın," dedi. "Kendimi kocaman hissediyorum. Kalkmak istemiyorum."

"Biliyorum." Ebu Halid yatakta doğruldu. "Sevgilim, korkunç bir kabus gördüm. Rüyamda keskin nişancı olduğumu gördüm. Ve senin amcanla evli olduğunu. Ve o beni öldürmek istiyordu."

Fatma gerindi.

"Hmm," dedi. "İngilizce lütfen. Amcam Ebu Hamza mı?"

"Evet, o."

"Peki." Fatma dirseklerinin üzerinde doğrulup gözlerini kısarak ona baktı ve güldü. "Ebu Hamza... Eğer hayatta olsaydı muhtemelen seni öldürürdü."

Karnını adama doğru kaldırdı ve göğüsleri atletinin altından yana kaydı. Atlette KÜÇÜK BAYAN SEKSİ yazıyordu ve bu şekilde yana doğru eğildiğinde göğüs uçları B ve S harflerine baskı yapıyordu.

"Muhtemelen seni iki kez öldürecekti. Bir kez benimle evlendiğin için. İkincisinde de

Walgreens'te çalışmama izin verdiğin için." Uzandı ve şortunun bel bandının üstündeki yağlı eti çimdikledi.

"Ooh, bak ne buldum. Amerikalılar buna ne diyor biliyor musun? 'Aşk tutamaçları!'"

"Korkunç bir rüyaydı. Ben bir keskin nişancıydım ve..."

"Tatlım, hayır, lütfen," dedi. "Keskin

nişancı yok. Bugün olmaz. Endişelenmeyi bırakmalısın. Artık orada değiliz. Buradayız. Buradayız ve benim çok uykum var."

Ebu Halid başını sallayarak, "biliyorum canım," diye cevap verdi. Kızın hafif ellerinden birini tuttu ve parmaklarını dudaklarına götürdü. Hamileliğinin bu son döneminde hâlâ çalışmak zorunda olmasından utanıyordu; iki kat utanıyordu çünkü perakende satışta çalışmanın onu utandırdığını biliyordu. "Kraliçem," diye seslendi ona en şefkatli sesiyle, "size çay yapayım."

Fatma zorla gülümsedi.

"Tanrım, lütfen bana yol göster ve güç ver," diye dua etti Ebu Halid nefesini adeta tutarak ve bacaklarını yataktan aşağı salladı.

Savaşın üzerinden üç yıl geçtikten sonra Zeydan yakınlarında her gün yeni kontrol noktaları kuruluyordu. Kimse bu kontrol noktalarını yöneten maskeli savaşçıların kim olduğunu

Her hafta şehrin dört bir yanında, aralarında Ebu Halid'in bir sabah birlikte evden çıkıp bir daha dönmeyen iki yeğeninin de bulunduğu, çoğu genç erkekler kayboluyordu.

Bir Şii milisine katıldıklarına ve

aileden kimseye söylememelerinin nedeninin sevdiklerini korumak olduğuna dair söylentiler vardı. Belki de Zeydan çevresindeki kontrol noktalarından birinde konuşlanmışlardı. Ya da belki bunlar

Sünni kontrol noktalarıydı. Bunu bilmek imkânsızdı. Yetersiz hasat risk almaya değmiyordu ve insanlar Zeydan'da çiftçilik yapmayı bıraktı. Ebu Halid turuncu Mercedes damperli kamyonunu bakımsız tarım arazilerinin yanından geçirmekten kaçınıyordu. Bir akşam cep telefonu çaldı; ekranda yeğenlerinden biri olan Fethul'un numarası vardı. Köy jeneratörünün uğultusundan zar zor duyulan bir erkek sesi şöyle dedi: "Paketinizi yarın Zeydan'dan alın."

Koku, Ebu Halid'in yükünü boşalttığı çöplükten daha kötüydü çünkü cesetlerin çoğu çürümeye başlamıştı ama Ebu Halid'in yeğenlerinin cesetleri henüz çürümeye başlamamıştı, bu yüzden onları kolayca tanıdı. Elleri arkadan bağlanmıştı. Dizleri delinmişti. Göğüsleri yakılmıştı. Boğazları kesilmişti. Tırnakları iki hafta önceki nişanından kalma kınayla hâlâ kıpkırmızı olan Fathul'un yanaklarına ve alnına bir mesaj kazınmıştı. Mesajda Irak'ı geri getirin yazıyordu. Aslanı uyandırın.

Fatma nişanlandıkları gün "ülkemiz yaralı bir aslan gibi" demişti. Bu aceleye getirilmiş bir olaydı, El Ani'lerin bir an önce halletmek istedikleri bir formaliteydi, böylece gecikmeden bir sonraki adıma, evliliğe ve onu takip edecek olan, onların deyimiyle "tahliye" geçebileceklerdi. Fatma'nın en büyük kardeşi Mansur, Ebu Halid'e bir dizi kısa mesaj yoluyla talimatlar gönderdi. Ebu Halid sabah on birde

Ameriya'daki el Ani yerleşkesine varacak, kahve içip sohbet edecek; gelini başıyla birlikte kabul ettiğini belirtecek; gelinin ailesi de yaklaşan birlikteliği quzi yemeğiyle kutlayacaktı. Mansur'un mesajında "üzgünüm, gösteriş yok kuzen, ama şartlar böyle," yazıyordu. "Altın konusunda endişelenme, ailemiz o işi halleder."

Mansur ayrıca Ebu Halid'e yalnız gelmesinin en iyisi olacağını söyledi. Bu talep Ebu Halid'i tedirgin etti: Ailenin o tarafının Sünni isyanla bağlantısı olduğunu herkes biliyordu. Ancak Mansur mesajında kontrol noktalarının Zeydan'dan Ameriya'ya kırk beş dakikada gidilebilecek yolu iki saate çıkardığını ve arabada daha fazla kişi olmasının gecikmeleri artıracığını söylüyordu.

Yine de Ebu Halid geç kalmıştı. El Ani yerleşkesine giden son sekiz bloğu yürümek zorunda kaldı: Randevusundan bir saat önce bir havan topu mermisi mahallenin sevilen köhne meyve tezgâhını yaktı. El Aniler oradan kavun alırlardı. Şimdi tüm mahalle kapatılmıştı ve itfaiyeciler ıssız sokağı hortumla yıkıyor, kandan, enkazdan ve bozuk meyvelerin yapışkan suyundan arındırıyorlardı. Ebu Halid yerleşkeye vardığında, Batılılar için pahalı bir süpermarketten almak için durduğu çikolatalar erimeye başlamış ve teri ucuz beyaz polyester bornozuna ve ödünç aldığı ceketin koltuk altlarına işlemişti. Yerleşkeyi bir tür gergin şaşkınlık içinde buldu.

"Ebu Hamza amca dün öldürüldü," diye açıkladı Mansur, onu karşılamak için kapıya geldiğinde, tedirgin silahlı muhafızı başıyla selamlayarak gönderdi. "Tanrı onu korusun," dedi Ebu Halid. "Çok üzgünüm. Nasıl oldu?"

"Evinin önünde bir keskin nişancı tarafından vuruldu". "Bir Şii," dedi Mansur ve Ebu Halid'in alnının ortasındaki namaz morluğuna baktı, sonra hızla gözlerini kaçırdı. "Orospu çocuğu onu çatıdan vurmuş."

Ebu Halid öğürdü, cübbesinin cebinden eski bir mendil çıkardı ve yüzünü sildi.

"Ama sorun değil," dedi Mansur. "Onu yakaladık. İşi bitti." Örnek vermek için elini boğazında gezdirdi. "İyi tarafından bakarsak," aynı eli Ebu Halid'in omzuna koydu, sonra kaldırdı, "babam artık şeyh oldu."

Ebu Halid'e kendisini eve kadar takip etmesini işaret etti.

Ebu Halid Fatma'yı hayatında üç kez görmüştü; ikisi de çocukken, ailelerinin köklerinin bulunduğu Anbar

vilayetindeki büyük
düğünlerde. Her
seferinde onu
büyülemişti. Onda
pamuksu bir şey vardı,
onu neredeyse gerçek dışı
kılan bir bilgelik. Bu aile
toplantıları sırasında
kuzenlerinin
yaramazlıklarına asla
katılmazdı; bunun yerine
bir hurma ağacının
altında oturup kitap

okurdu ve çocuk susam tarlasında ya da meyve bahçesinde saklambaç oynamanın bile onu kıracağına inanmaya başlamıştı. Bir keresinde, dokuz ya da on yaşındayken, gömleğinin eteğinde iki düzine dev dut taşıyordu ve onu çimlerin üzerinde karnının üzerine uzanmış kitap okurken görmüştü. Arkasından gizlice yaklaşmış ve en büyük dutu koparıp ona fırlatmıştı. Olgun kabuk kırılmış ve Fatma'nın boynundan aşağı mor bir çizgi gibi akmıştı. Kız hiç ses çıkarmamış, sadece dönüp, ona öyle büyük bir kederle bakmıştı ki, o an orada utancından ölmek istemişti. O zamanlar on iki yaşlarında olmalıydı. Binbir Gece Masalları'nı okurken onu Şehrazat olarak hayal etmişti.

Fatma müstakbel eşini karşılamak için dışarı çıktığında, hatırladığı kadar güzeldi; hayır, daha da güzeldi. Elinde küçük kahve fincanları ve büyük, yuvarlak, gümüş bir tepsi üzerinde uzun boyunlu bir ibrikle süzülerek odaya girdi. Beyazlar giymişti. Ayağa kalkıp onu selamladı ve başını kaldırdığında dudaklarındaki gülümseme aşağıya doğru kıvrıldı. "Ülkemiz yaralı bir aslan gibi kuzen," dedi müstakbel gelini ona. "Akbabalar aslanın etiyle ziyafet çekiyorlar, ama ben hala onun korkutucu olduğu ve kükreyebildiği zamanları hatırlıyorum." Öğle yemeğinde Fatma'nın babası Şeyh Ebu Mansur, düğünün ertesi hafta evde yapılacağını, güvenlik kaygıları nedeniyle gösterişsiz olacağını ve

Fatma'nın çeyizinin altın takılar, uzak bir akraba adına bir Alman bankasında hatırı sayılır miktarda avro ve düğünden iki gün sonra başlaması planlanan Amerika'da bir balayından oluşacağını açıkladı. Her bilet tek yöndü ve bir SIV ile birlikte geliyordu.

"SIV?" dedi Ebu Halid.

"Özel Göçmen Vizesi," dedi Ebu Mansur İngilizce olarak. "Sığınma." Arapça'ya geçti. "Sizin de anlayacağınız gibi ailemizin hâlâ bağlantıları var. Ama Ebu Hamza ve..."Şeyh elini havada salladı". Artık kızımın burada güvenliğini garanti edemem. Benim ailemde genç bir kadın tek başına seyahat edemez. Ve ailemizdeki tüm erkekler... şöyle söyleyelim: Hiçbiri havaalanı kontrol noktasından geçemez."

Ebu Halid'e baktı. Ebu Halid kendini görünmez hissetti.

"Diğer erkeklerin hiçbiri," diye düzeltti şeyh. "Yani sen şanslı bir adamsın! Bir çeyiz, bir balayı ve" -tekrar İngilizceye döndü- Amerika'da sonsuza dek mutlu bir hayat! Üçü bir arada," diye ekledi ve kimse gülmedi.

Ebu Halid El Anis'ten ayrıldığında itfaiye araçları gitmiş, kordonlar kaldırılmıştı ama sokaklar hâlâ sabah geldiği zamanki gibi boştu. Aylardır kimsenin açmamış olması gereken tozlu kapıları olan evlerin önünden geçti. Eski fırınların, dondurmacıların, meyve suyu barlarının, Suriyeli bir market zincirinin kepenkli camlarının önünden geçti. Suriyelilerin aylar önce gittiğini biliyordu. Görünüşe göre herkes Irak'ı terk ediyordu.

Fatma'nın soğukluğu evlendikten hemen sonra dağıldı ve aralarındaki samimiyet ve dostluk yıllar geçtikçe arttı. Her evlilik yıldönümünde ona guaj ve mürekkeple yapılmış karmaşık çiçek çizimleriyle süslenmiş, el yazısıyla yazılmış yeni bir kart verirdi. Bir kartta Arapça olarak "Aslanım," yazıyordu, "bana gösterdiğin saygı ve sevgi için teşekkür ederim." Bir diğerinde ise şöyle yazıyordu: "Aşktan yakınmamı güzellik kralından başka kim anlayabilir?"[1] Bir tane daha: "Siz onurluydunuz ve ben de buna ağlayarak karşılık verdim".[2] Olasılıksız birlikteliklerine yol açan olaydan hiç bahsetmediler, çünkü ikisi de savaşın kimseyi hasarsız bırakmadığının farkındaydı. Şu anda on iki yaşında olan Halit'i hiç sormadı ve gururunu bir kenara bırakıp onu kendi çocuğu olarak sahiplendi, çocuğa da aksini söylemediler. Çocukları kolaylıkla ve zarafetle büyütüyordu ve şimdi üçüncüsü de yoldaydı, yumuşak vücudu bir kez daha sulu bir armut gibi

şekillenmişti, ancak zihninde korumak için seçildiği ve aynı ölçüde onu korumak için yaratılmış olan hak edilmemiş bir hazine olarak kaldı. Ebu Mansur'un sözlerini - "Benim ailemde genç bir kadın yalnız seyahat edemez"-ölüm onları ayırana kadar Fatma'ya okyanus boyunca ve okyanusun geri kalanında refakat edeceği anlamına geldiğini anladı. Dinini, taşralılığını ve sosyal statüsünü açıkça küçümsemelerine rağmen, el Aniler onun iyi bir ahlaki karaktere sahip olduğuna karar verdiklerini ve hizmetleri için minnettar olduklarını açıkça belirtmişlerdi. Hatta Mansur'la birlikte yeni evlileri havaalanına bıraktıklarında şeyh onu kucaklamıştı.

Bağdat'tan havalandıktan kırk dakika sonra Güney Afrikalı pilot interkomdan "bayanlar ve baylar, Irak hava sahasından çıkıyoruz," diye anons etti ve kalem etekli, gülümseyen bir uçuş görevlisi elinde portakal

suyu tepsisiyle koridorda ilerledi. "Tanrı'ya şükürler olsun ki hayattayım," diye düşündü Ebu Halid. İki bardak aldı ve birini genç eşine uzattı.

"Amerika'ya," dedi.

*

İçkiyi reddetmek için avucunu kaldırdı ve muzip bir gülümsemeyle başını salladı.

"Sabah bulantısı, sevgilim," dedi ve adam şaşkın şaşkın bakınca ekledi: "Hamileyim."

Ebu Halid önce bir kadehi, sonra diğerini içti.

Ayağıyla terliklerini buldu ve içine girerek mutfığa doğru ilerledi. Vitraylı ön kapının önünde durdu, elini bir an için zarif sarı ve mavi desenin üzerine koydu. On iki yıldır burada, Oklahoma'da her şey onlar için gayet iyiydi. İşlerinin avantajlı yanları vardı. İpoteğin üçte birini çoktan ödemişlerdi; adamın bir hot rod'u, kadının ise güzel bir station wagon'u vardı. Gazlı ızgaranın bulunduğu arka bahçeye Fatma mevsimlik çiçekler ve sarmaşıklar dikmişti, öyle ki yıl boyunca kesintisiz bir şekilde canlı renklerde çiçek açıyorlardı. Hafta sonları mücver, dolma, bamya ve biryandan oluşan özenli akşam yemekleri hazırlar, el boyaması baba ghanoush kaseleri, üzerine zahter serpilmiş yoğurt ve neredeyse bir kış buğdayı tarlasının rengini alacak kadar zengin zeytinyağlı ev yapımı humus suları arasında masaya buharı tüten yemekler koyardı. Yemek pişirmesi,

bahçe işleriyle uğraşması, yıldönümü kartları, üçü boşanmış, biri de -düşüncesi bile tüylerini ürperten-lezbiyen olan kadın iş arkadaşlarından, bazen televizyonda gördüğü ve evliliklerini tehdit edebilecek türden bir Amerikan feminizmi kapacağı endişesini büyük ölçüde bastırıyordu. Komşular çoğunlukla kibardı. Halid'e baktığında ara sıra hızlanan ve savaş anılarını canlandıran dehşeti çoğunlukla bastırabiliyordu. Halid ve Hatice'nin okulda başarılı olmalarının -Hatice'nin hem ilkokul kız futbol takımının hem de satranç kulübünün kaptanı olarak başarılı olduğunu söylemek yanlış olmazdı-yardımlı olmuştu ama Halid'in ortaokul otobüsünde ona sık sık havlu kafa ve bir keresinde de deve tecavüzcüsü diyen bir çocuk vardı. Ebu Halid çocuğa bu aptal kabadayıyı görmezden gelmesini söylemiş, tıpkı iki kez posta kutularına sprey boyayla gamalı haç çizilmesini görmezden gelmesini söylediği gibi, Irak'ta kalsalardı yaşayacaklarının yanında bunun hiçbir şey olduğunu söylemişti. Çocuğa, Ebu Halid Irak'ta kalsaydı, ikisinin de hiçbir şey yaşamayacağını söylememişti. Fatma'yla

evliliklerini, çocuklarını ve varlıklarını mümkün kılan tek şeyin "tahliye" olduğunu söylemedi. Üçü bir aradaydı. Burada geçirdikleri on iki yıl boyunca Ebu Halid'in endişe duymasını gerektirecek tek bir karşılaşma oldu. Amerika'daki ikinci Ramazanlarından sonraydı, Halid neredeyse on sekiz aylıktı ve Fatma onun bayramın neşesini ve topluma yansımaları yaşamasını istediğini söyledi. O zamanlar kiralık bir Honda Civic olan arabalarıyla Oklahoma City'deki bir camiye gittiler: Fatma'nın dediğine göre daha büyük bir camiydi ve daha şenlikli olacaktı. Yerel helal fırınında tanıştığı bir arkadaşı ona yol tarif etmiş, o da Abu Khaled için bir tebrik kartına muhteşem kaligrafik el yazısıyla yazmıştı. Yol neredeyse iki saat sürmüş, güneşten yanmış bozkırın yanından geçilmiş, orada burada bir silo, bir sığır sürüsü, İsa'yla ilgili bir reklam panosu görülmüştü. Huzurlu ve sakindi. Camiye vardıklarında, büyük otoparkta arabalardan inen kadınların çoğu peçeliydi. Fatma beyaz başörtüsünü alnına doğru itti ve hiçbir şey söylemedi, ama Fatma'nın kendisini biraz açık giyinmiş hissettiğini anlayabiliyordu. Caminin kapısına doğru yavaşça yürüyorlardı, Ebu Halid çocuğu kolunun kıvrımında tutuyor ve Fatma'yı boştaki eliyle dirseğinden

tutarak yönlendiriyordu, o sırada bir adam kalabalığı yararak önlerinde durdu. Onlar da durdu. Adam onlara selam vermedi. Iraklıya baktı. Önce Fatma'nın, sonra Ebu Halid'in ve çocuğun yüzünü dikkatle inceledi. Sonra arkasını döndü ve camiye gidenlerin arasında kayboldu.

"Geri dönelim," diye fısıldadı Fatma, Ebu Halid de kabul etti, geri döndüler ve bir kutlamayı paylaşmak için akın eden tüm sadıkların yanından geçip gittiler ve bir daha asla Oklahoma City'ye ya da Amerika'daki başka bir camiye gitmediler, o adamı da bir daha hiç görmediler.

Bu neredeyse on yıl önceydi. Yaşadıkları banliyöde başka Iraklılar da vardı ama camiye yaptıkları o ziyaretten sonra Ebu Halid ve Fatma, helal fırındaki zorunlu kibar ve hatta bazen sıcak karşılaşmaların ötesinde onlardan uzak durmanın akıllıca olacağına karar verdiler: Bu insanların memleketlerinde kimi tanıdıklarını kim bilebilirdi ki? Irak'la olan somut bağları zayıflamıştı. Fatma'nın babası ve erkek kardeşleri artık siyasetle uğraşıyorlardı ve onun Amerika'daki varlığının koşullarını kabul etmek, seçimlerde Sünni muhafazakârlarla olan şanslarını tehlikeye atabilirdi, bu yüzden nadiren arıyorlardı. Ebu Halid'in kız kardeşi onu aradığında çoğunlukla Tanrının adını anıyor, iyi olduğuna dair güvence veriyor ve ne zaman kendisine bir akraba davetiyesi göndermesini istese, her gün annesinin ve yeğenlerinin

mezarlarıyla ilgilendiği Zeydan'dan asla ayrılmayacağına dair yeminler ediyordu. Hayatlarını basitleştirdiler, sadeleştirdiler, ta ki bu telefon görüşmeleri dışında ona bir kale gibi dokunulmaz gelene kadar: İş ve ev, okul ve yaz kampları, sıcak aylarda çocuklarla arka bahçede oyunlar ve kışın satranç, akşamları Netflix (asla savaş filmleri olmasa da), Myrtle Beach'te veya iki kez Orlando, Disney World'de bahar tatili. O halde içinde doğmamış bebeklerinden daha hızlı büyüyen bu korku nedendi: Her an onu almaya gelebilecekleri, götürebilecekleri, işkence edebilecekleri, öldürebilecekleri, bebeğin korkunç bir savaşa babasız doğacağı korkusu? Neden dünyaya bir çocuk daha getirmekten, onun nasıl bir dünyayı miras alacağından endişe ediyordu? Sanki bir parçası Irak'tan hiç ayrılmamıştı, sanki bu korku Ebu Halid'i bu varsayımsal gerçekliğe bağlayan bir göbek bağıydı.

Yeğenlerinin cesetlerini bulduktan bir gün sonra -Fatma'yla nişanlanmalarından bir gün önce, düğünlerinden sekiz gün önce, "tahliyelerinden" on gün önce- Ebu Halid, bir Şii gecekondu mahallesinin

sınırındaki dar ve asfaltsız bir sokağı boydan boya ikiye bölen siyah, kokuşmuş kanalizasyon hendeği boyunca uzun adımlar attı. Tepede, mahalle sakinlerinin birbirlerinin evlerinden elektrik çalmak için gerdikleri elektrik hatlarından oluşan çelenkler çatıdan çatıya sallanıyor, mandalina rengi şafak öncesi gökyüzünü erimiş altından düzensiz elmaslara ayırıyordu. Pencerelelerden ve çitlerden siyah cenaze bayrakları sarkıyordu. Ebu Halid, dört ay önce büyük bir cenaze çadırının kurulduğu ve sık sık kullanılan kalıcı bir demirbaş olarak kaldığı küçük bir meydandan geçti. Su sıkıntısı yüzünden kimse çadırı hortumla yıkamaya zahmet etmemişti ve plastik örtüler çöl tozundan kahverengiye dönmüştü.

Suikastçıların Fethul'un genç yüzüne kazıdıkları yazıları düşündü. Aslanı uyandırın. Ne tür bir aslan bir insanın kurban edilmesini ister? Komşu komşuya, Müslüman Müslüman'a, Arap Arap'a karşı: İstedikleri bu mu? Yeğenin ölürölmesi Ebu Halid'in içinde, belediyede çöp toplayan bu düşük maaşlı, tombul parmaklı ve şafaktan önce kalkma alışkanlığı olan köylü çocuğunun alışık olmadığı vahşi bir yırtıcılık hissi uyandırdı. Zeidan'da cesetleri bulduğu akşam, köyün diğer tarafında yaşayan komşusunun amcasının mavi metal kapısını çaldı. Aralarında kısa bir konuşma geçmişti. Yaşlı adam kapıyı açarken, "merhum kayınbiraderinin oğullarını

duymuştum" dedi. Kederle başını salladı. "Tanrı onlara merhamet etsin. Beni takip edin."

Adamlar ana evin etrafından dolaşp pis bir tavuk kümesine girdiler. Sıska kuşlar ayak seslerini duyunca kapıdan kaçıştılar. Yaşlı adam uzanıp yüksek bir tünekten bir saman yığını çekti ve siyah fiçilerin donuk parlaklığını ortaya çıkardı. Derin yaşlılık çizgileri, çökmüş alnında bir soru işareti oluşturuyordu.

"Orduda," diye başladı Ebu Halid ve sesi kesildi. Saman ve toz alerjisini azdırıyordu. Hava tavuk gübresi kokuyordu. Silahların etrafında kuşlar gıdaklıyordu. Boğazını temizledi. "Orduda. Kuzeyde. Eskiden çok iyi nişancıydım."

Ertesi sabah Ebu Halid kirli sokakta ilerlerken siyah cübbesinin altından

altından ağır Dragunov keskin nişancı tüfeğini sol kalçasına bastırıyordu. Tüfeği rahatsız bir şekilde tutmak kolunu zorluyor, gevşek mühimmat her adımda sırt çantasında tıkırdıyordu. Ebu Halid bir dakika daha yürüdükten sonra nihayet aradığı evi gördü. Terk edilmiş, neredeyse bitmiş, üç katlı, çerçevesiz pencereleri ve iki blok ötedeki Sünni camisini net bir şekilde gören düz bir çatıya çıkan beton bir merdiveni olan bir konaktı. İnşaat birkaç ay önce durmuştu ama sahipleri bir kapı koymaya ya da yeşil metal kapıyı kilitlemeye zahmet etmemişlerdi. Aceleyle kaçmış olmalılar, diye düşündü Ebu Halid. Eğer parası olsaydı, muhtemelen o da kaçırdı. Ya da parayı kız kardeşine, yeğenlerinin annesine verir ve bunlar yaşanmadan önce onu ve ailesini gönderirdi. Evet, öyle yapardı. En iyisi bu olurdu. Evli değildi, çocuğu yoktu, hayatı öncelikli değildi. Kız kardeşinin ailesi gitmiş olsaydı, yeğenleri güvende olacaktı ve elbisesinin altında bir keskin nişancı tüfeğiyle gizlice dolaşmasına gerek kalmayacaktı.

Kimsenin onu takip etmediğinden emin olmak için etrafı şöyle bir kolaçan etti ve merdivenlerden yukarı çıkmaya başladı.

Kiremitli, düz çatıdan, elektrik hatları ve uydu antenlerinden oluşan bir orman olan şehrin silüetini net bir şekilde görebiliyordu. Savaştan önce uydu antenleri yasadışıydı ve ufuk çizgisi beyaz bir deniz gibiydi,

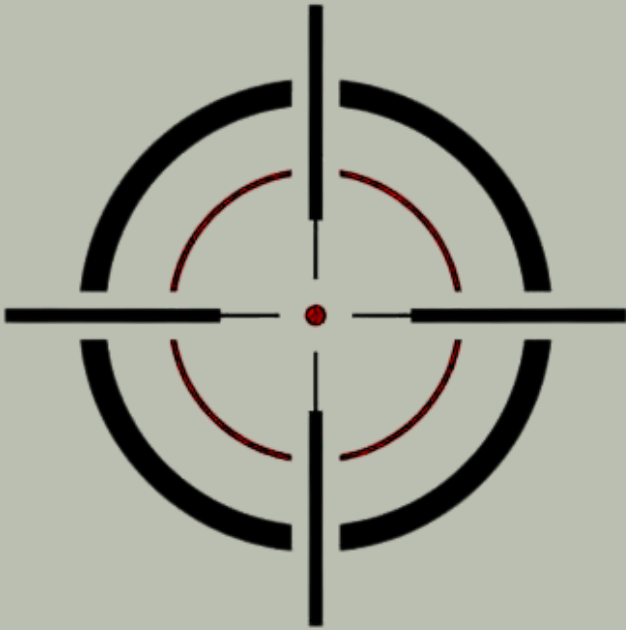
insanların çamaşırları kurumaya bırakılmıştı. Artık kadınlar çamaşırlarını bahçelere asıyordu, çünkü keskin nişancılar çatıya çıkmayı çok tehlikeli hale getirmişti. Demek demokrasi böyle bir şey, diye düşündü. Dragunov namluyu dikkatlice bitmemiş bir güvercin kümesinin duvarına yasladı. Sırt çantasının kolundan kayarak ayaklarının dibine düşmesine izin verdi, deri kayışları çözdü ve nişangâhı yokladı. Şekli ve ağırlığı tanıdıktı. Ebu Halid, Zagros Dağları'ndaki bahar yapraklarının zümrüt dantelini; siperlerin çamurlu kokusunu; Peşmerge piyadelerinin dehşet verici bekleyişini hatırladı. Sonra atışını beklediğini hatırladı ve o sakın, odaklanmış hissi tanıdı.

Nişangâhı silaha taktı ve tekrar sırt çantasına uzanarak on adet 7.62 milimetrelilik mermi çıkardı. Onları şarjöre yerleştirdi ve dikkatlice taktı. Bunu düşünmesine bile gerek yoktu; elleri kendi kendine yapıyordu. Kız kardeşinin her sabah ekmek için hamur yoğurması gibi ya da bisiklete binmek gibi, diye düşündü: Asla unutmazsın. Kısa bir dua mırıldandı ve bağdaş kurarak güvercin kümesinin gölgeli kenarına yaslandı. Sırt çantasından kız kardeşinin ekmeğinin oval bir parçasına sarılmış bir parça tuzlu peynir çıkardı ve yiyeceği kucığına yerleştirdi. Sonra imamın caminin ferforje kapısını açmasını beklemeye başladı.

Merdivenlerden inerken Ebu Halid beton duvara yaslandı ve basamaklara

doğru kustu. Ağlıyor muydu yoksa kusmaktan gözleri mi sulanmıştı anlayamadı. Tıpkı ordudaki gibiydi: Bir cinayetten sonra hep midesi bulanırdı. Orada uzun süre durmuş olmalıydı, çünkü binadan çıktığında güneş çok parlaktı. Ağzının tadı berbattı ve bütün ekmeği yememiş olmayı diledi. Cep telefonu cebinde titrediğinde yerinden sıçradı. Tanımadığı bir numaradan gelen bir mesajdı bu. Mesajı açtı.

"Naber kuzen, Mansour al Ani burada. Uzun zaman oldu. İyi haberlerim var! Sana kız kardeşim Fatma'yla evlenmeyi teklif ediyoruz. Biraz acil. Yarın nişan var. Detaylar sonra."

Ebu Halid ayaklarını sürüyerek mutfığa girdi. Su ısıtıcısını eline aldı: Birkaç fincan yetecek kadar su şıpırdıyordu. Ocağı yakmak için düğmeyi sola çevirdi ve ateşi kısarak çaydanlığı ocağa koydu. "Sihir," diye mırıldandı, ilk geldiklerinde Fatma'ya söylediği kelimeyi tekrarlıyordu ve yardım görevlileri Amerikan sobalarını yakmak için kibrit

gerekmediğini açıklamıştı. Şimdi Fatma'nın çocukları yatak odalarında uyandırdığını ve onlara okul üniformalarını giydirdiğini duyabiliyordu.

Fatma, benim kayam, diye düşündü. Şefkat göğsünden taşıtı ve bir bahar çiçeği gibi açıldı. Ebu Halid bir an için savaşı unuttu. Kaynayan su ısıtıcısının sesi ona işe gitme vaktinin geldiğini hatırlatana kadar, aşk ve masumiyet içinde ocağın başında durdu.

Ebu Halid lastikçiye girdiğinde saat sekiz buçuktu ve Koca Mike ile Mikey çoktan içeriye girmiş, eski bir deri koltukta otuz iki onsluk QuikTrip plastik bardaklardan içiyor ve radyo açık terliyorlardı. Güneş tepedeydi ve oluklu teneke duvarlar hangarın her tarafına bunaltıcı bir sıcaklık yayıyordu. Mikey bardağının kapağını karıştırıyordu. Ebu Khaled'i gördüklerinde ikisi de hızla ayağa kalktı. Koca Mike aslan şeklindeki zemin lekesine doğru yürüdü ve Ebu Halid'in elini iki eliyle tutarak gözlerinin içine baktı ve şöyle dedi "sana bir mesaj gönderdik, aldın mı?"

O cevap vermeden önce Mikey dedi ki: "Lee K-through-twelve"de aktif bir silahlı saldırgan var. Yaralılar var. Önce lise binasında olduğunu söylediler ama şimdi o bina olup olmadığından emin olmadıklarını söylüyorlar. Çocuklarınız orada mıydı?"

Birkaç trafik ışığından geçti ve okuldan üç blok ötedeki alışveriş merkezine vardığında polis şeridiyle karşılaştı ve

balıklama atlayarak durdu. Küçük bir insan kalabalığı gördü, ancak durdukları yerden ne bodur sarı ve pembe lise binasını ne de arkasındaki daha uzun olan K'dan 8'e kadar olan binayı görebiliyordunuz. Kendini arabadan dışarı attı ve kalabalığa doğru koştu. Fatma'sını gördü, karnı çiçekli bir elbiseye yaslanmıştı, yüzü neredeyse bembeyazdı.

"Helikopterleri duyduğum anda anladım bebeğim, anladım," dedi ve sonra o da duydu: O kadar tanıdık bir gümbürtü ki kendi nefesi bile olabilirdi bu, ama oraya ait değildi; bunu bir daha asla duymamak için binlerce ve binlerce mil yol kat etmişti.

[1] *"Lamma Bada Yatathanna "dan, bir Endülüis muvassafı.*

[2] *"Bir dişi yaklaşıyor, / uzun boynunu eğmiş, / yanıt veriyor / cırlak bir çığlıkla" dizeleri, Michael A. Sells'in Desert Tracings (Wesleyan University Press, 1989) adlı kitabında yer alan Muallekat'ın bir bölümü olan 'Alqama'nın "Is What You Knew Kept Secret" (Bildığın Şey Gizli Tutulur mu?) adlı eserinden alınmıştır.*

SÜRÜKLEYİCİ BİR DERLEME: SAHAF MENDEL MEHMET EMİN ÜNAL

STEFAN
ZWEIG

SAHAF
MENDEL

Çeviren:
GÜLPERİ ZEYTİNOĞLU

İlhaki Dünya Klasikleri

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

26

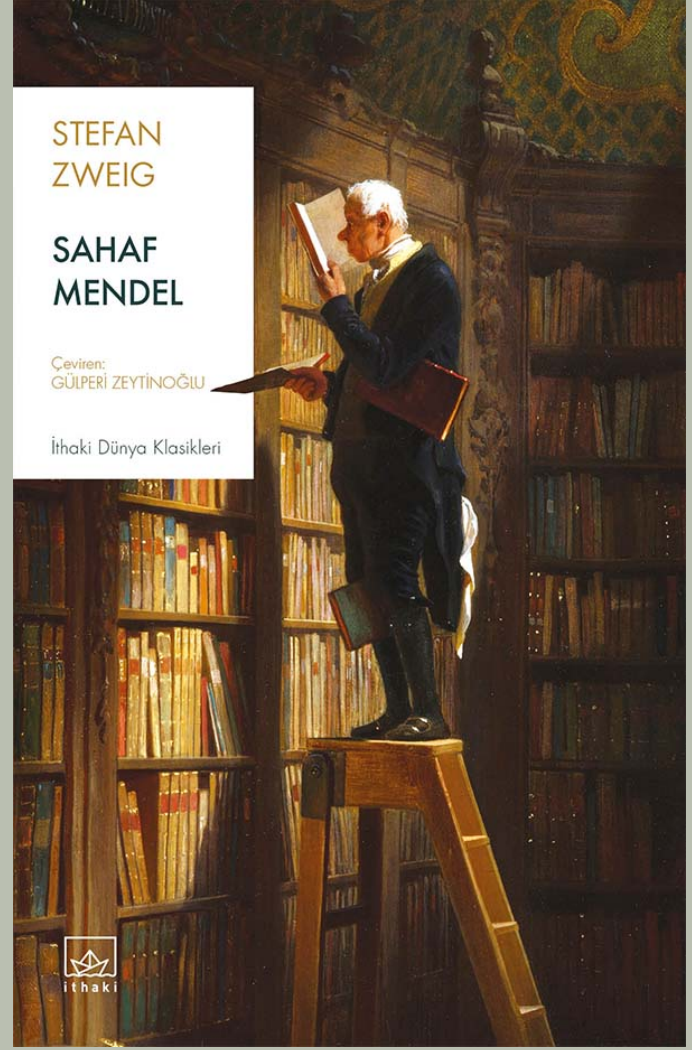
Okuduğumuz bu kitap, ikisi novella biri kısa hikâye olan üç eserden oluşmaktadır: Sahaf Mendel, Görülmeyen Koleksiyon, Unutulmayan Bir İnsan. Sahaf Mendel isimli öyküde Stefan Zweig, sıra dışı anlatımıyla söz konusu hikâyeyi yüksek bir çizgiye taşır. Konusu oldukça sıradan olan bu öyküde üslubun bir yıldız gibi parladığına şahitlik eder okur.

Sadece kitaplardan oluşan dünyasında mütevazı bir yaşam süren Jakop Mendel, hafızası güçlü bir figürdür. Sadece bir sahaf değil, aynı zamanda bir kitap koleksiyoneridir. Öyle ki nadir eserlerin neredeyse tamamı Sahaf Mendel'in dükkanında bulunmaktadır. Bu durum onu kitapseverler ve koleksiyonerler için muteber bir noktaya taşımaktadır.

Stefan Zweig, bu eserinde hatırlamak, ölümden sonra hatırlanmak ve unutulmak gibi temaları keskin tahliller ve güçlü gözlemlerle irdeler. İlk kez 1927 yılında neşredilen Görülmeyen Koleksiyon'da Berlinli bir sanat antikacısının savaş mağduru bir koleksiyonerle karşılaşmasının dokunaklı hikayesini anlatır. Öyle ki Birinci Dünya Savaşı'nın üzerinden 10 yıl geçmiştir. Dünyayı etkisi altına alan ekonomik bir buhran yaşanmaktadır.

Bu eserde Zweig savaşın sebebiyet verdiği enflasyonun insanları yoksulluğa nasıl ittiğini son derece duygusal bir dille gözler önüne serer. Savaşın neden olduğu olumsuz havayı o

dönemin değer dünyasını da baz alarak unutulmuş değerleri ustaca bir dille ortaya koyar.

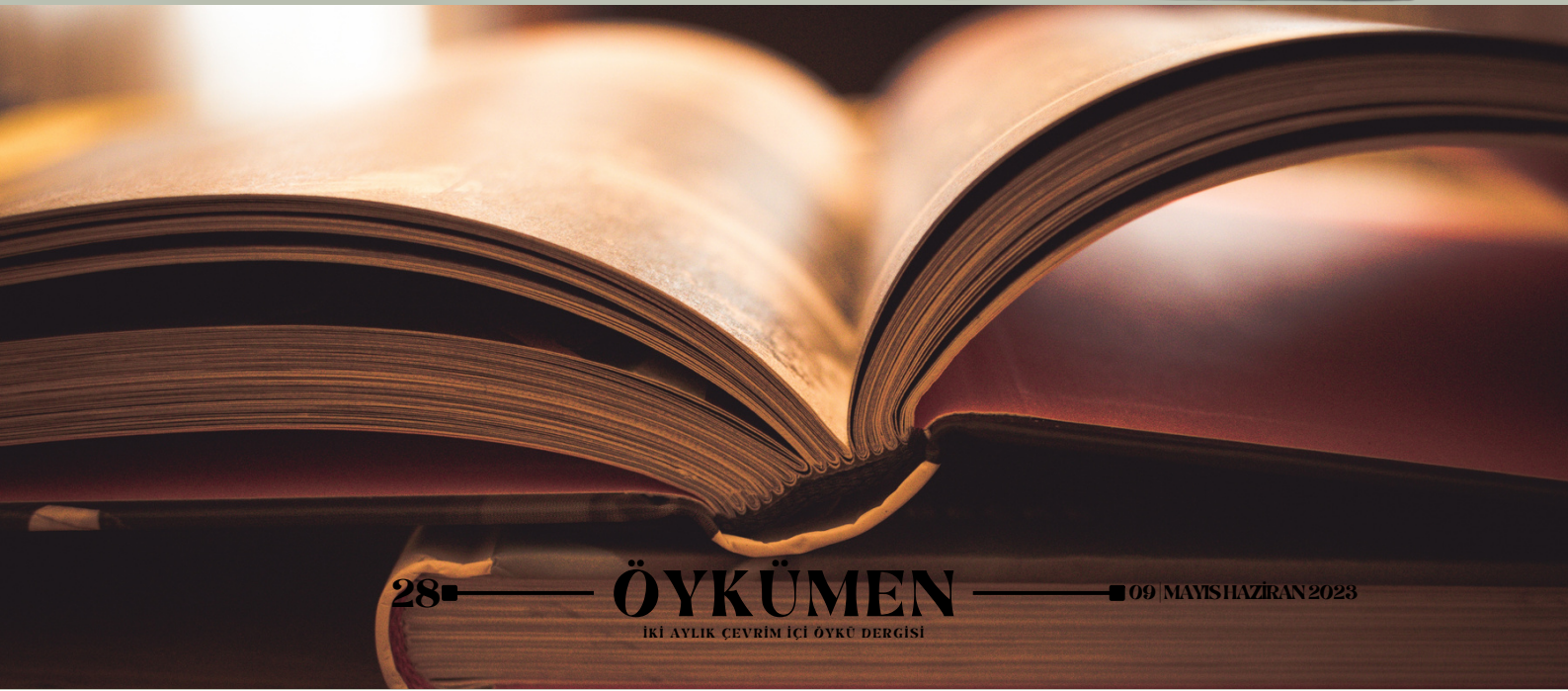
Zweig, tüm eserlerinde olduğu gibi bu eserinde de kısa anlatımdaki derinliği yakalamış anlamca yoğun bir eser ortaya koymuştur. Eserdeki bu derinlik ve yoğunluk okuyucunun pürdikkat metne odaklanmasını sağlayan bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Sahaf Mendel isimli bu derlemede kitaba, edebiyata ve sanata olan ilgilerini bir saplantı haline getiren insanların hikayesi anlatılır. Anlatıda ele alınan karakterler son derece güçlü bir dille tasvir edilir. Jakop Mendel, entelektüel

görünümüyle karşılar bizi. Unutulmayacak Bir İnsan bölümündeki Anton'un iyiliği ve vefası göz yaşartacak cinstendir.

Kitapta yer alan eserlerin birleştiği nokta evrensel değerlerdir. Bu eserde Zweig, iyilik samimiyet, vefa ve darda kalana yardım etmek gibi değerleri yüceltir. Arka planda yazıldığı dönemi bu değerlerin yoksun oluşundan dolayı eleştirir. Yozlaşmış Avrupa'ya kaybettikleri hazineyi gösterir.

Zweig, esasen bu derlemedeki eserleriyle eserin kaleme alındığı dönemi güçlü bir şekilde analiz etmekte ve devrin sorunlarına ışık tutmaktadır. Bu yönüyle eser aslında bir dönem okuması da sayılabilir.

Okumak için elinize aldığınız bu kitap, ilk bakışta incecik gibi görünse de mânâ derinliği yüksektir. Diyebiliriz ki Stefan Zweig bu eserinde de az sözle çok şey anlatmayı başarmıştır. Sürükleyici bir derleme olan Sahaf Mendel, sayılan nedenlerden ötürü kanaatimce okunmayı hak ediyor.

İKİ ÇÖPÇÜ

EZGİ DALAN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Önünde iki seçenek vardı.

Sonbaharın aydınlattığı kaldırım, ırmak boyunca uzanıyordu. Ağaçlar, yeşilden sarıya dönmüş yapraklarını bazen kendi isteği ile bazen de rüzgârın etkisiyle yollara, kaldırımlara, bahçelere dökmüştü. Bütün şehir alabildiğine yaprakla dolmuştu. Bir de çevreci insanlar ağaçların az olmasından yakınırды, madem ağaçlar bu kadar azdı, tüm şehir nasıl yapraklarla bürünmüştü?

Çöpçü, maliye binasının önünde bir elinde çalıdan süpürgesi, diğer elinde yeşil hazneli ahşap sopadan küreği ile öylece dikiliyordu. Bir adım gerisinde içine daha bir çöp tanesi bile atmadığı, bir buçuk metre uzunluğundaki yeşil kovası duruyordu. Önünde ise, üç kilometre boyunca dümdüz uzanan kaldırım vardı. Maliye binasının bahçesinden başlayıp -maliye müdürü amirine özellikle tembih etmişti- kapalı pazar yerinin sonuna ve oradan sola dönüp Şehitler Parkı'na kadar gidecek ve kaldırımları temizleyecekti. İş sadece çöp toplamaya kalsa iyiydi, şimdi bir de yapraklar çıkmıştı başına.

Önünde iki seçenek vardı.

Yaprakları çok seven bir çöpçü olabilirdi. Bir çöpçü yaprakları sevebilir miydi? Adam, kaldırıma baktı. Kaldırımlar, önünde uzanan, üzerinde yaprak desenleri olan bir halı gibiydi. Tek şansı yağmurun yağmıyor oluşuydu. Yediye on iki dakika vardı. Mesai saati henüz başlamamıştı. On iki dakika önce başlamak ve sonra

başlamak ve sonra başlamak arasında bir fark yoktu. Maliye binasının bahçesine girdi. Buranın hademesi yok muydu sanki? Oflamayı bir kenara bıraktı. Daha çalışanlar gelmemişti. Bahçenin en ucundan başladı. İlk önce tek tük etrafa yayılmış yaprakları küreğine savurdu. Sonra daha sık düşmüş yaprakları öbekler halinde topladı. Her bir öbeği diğer öbeğe kata kata bahçenin bir ucundan diğer ucuna kadar geldi. Önünde devasa bir yığın olmamıştı tabi ki, sarı ve kahverengi tonlarının birbirine karıştığı, adamın kalçasının biraz aşağısında kalmıştı. Maliye binasının bahçesini çevreleyen ağaçlar yapmıştı yapacağını. Yığının etrafında kalan bir iki taneyi iş yaparmış gibi süpürdü. Kaldırımdan tek tük insanlar geçiyordu. Adam, bahçede olduğu için geçenlerden uzaktaydı. Bir, iki demeden hop... Yığının içine atladı. Adamın yığının içine atlaması ile çıkan hışırtı, adamın dudaklarının arasından çıkan kahkahaya karıştı. Hiçbir şey yapmadan yığının içinde yattı bir süre. Rahat olduğu söylenemezdi, adamın ağırlığı ile ezilen yapraklar ince bir katman haline gelmişti, adam neredeyse yerde yatıyordu. Beyaz bulutlara baktı adam. Bulutların beyazlığı gözünü aldı. Kapattı gözünü, kolunu bacağını kıpırdattı, yapraklar hışırdadı. Yoldan araba sesleri duydu, bir iki çocuğun sabah sersemliği ile birbiriyle atıştığını duydu. Bir kedi geçti yanından, adama imrendi. Maliye binasına tık tık eden topuklularıyla

giren bir iki kadının gülüşünü duydu. Bir adamın, deli mi ne, dediğini duyar gibi oldu. Yaşamak için biraz delirmenin şart olduğunu düşünerek filozofça bir söylem attı. Gözlerini açtı, beyazlık adamın gözlerini aldı. Yığının içinden kalktı ve dağıttığı yaprakları ilk önce kendi kovasına, daha sonra maliye binasının önündeki çöp konteynırına boşalttı. Saat sekizi geçmişti. Maliyenin önündeki kaldırımdan başladı yolculuğu. Metre metre ilerledi. Bir adım at, bir yaprak. Küreğe süpür, kovaya boşalt. Kovayı gördüğün konteynırlara dök. Maliyeden geçti, şimdilerde müze olan ama asla açık göremediği, daha çok fotoğraf çekimlerinde dış mekân olarak kullanılan Mevlevihane'nin önünden geçti. Sabahın körü demeden birileri düğün fotoğrafı çekmeye gelmişti. Metre metre ilerledi. Süpürdü yaprakları. Bir adım at, yaprakları süpür. Bazen kafasını yerden kaldırmadan işini yaptı, bazen etrafı izlerken bir iki yaprağı gözden kaçırdı, geri döndü. Bazı yaprakları görmezden geldi, bazılarını özellikle süpürdü. Kendince bir ritim tutturd. İki adım at, bir ayak önde, bir ayak geride... Süpür, dök. Koca şehir bazen boşaldı. Çöpçü ve yaprakları dışında kimse kalmadı. Bazen akın akın insanlar kaldırımlara döküldü. Yapraklar ayaklar altında

feryat etti de çöpçü onları kurtaramadı. Yapraklar, yabancı insanların ayaklarında yabancı yerlere sürüklendiler. Çekenli'ye uzandı yapraklar, otobüslere binip gittiler. Okulların önünden geçti çöpçü, birinin hatırasına değindi. Bir Çay Bir Simit'in önünde sevgililerin buluşmasını izledi.

Onları da süpürdü. Önünde başka yollar açıldı, farklı seçenekler, farklı yerlere uzanan kaldırımlar gördü, çöpçü. Yolundan caymak istedi, kaybolurum diye korktu. Bildiği yoldan devam etti. Rüzgâr, yaprakları savurdu çöpçü kovaladı. Yine de sövmedi rüzgâra, darılmadı yapraklara. Yüzünde iyi niyetli biraz da safça bir gülümseme ile pazarın sonuna kadar gitti, Şehitler Parkı'na döndü. Kadim şehrin kadim buluşma yeri. Süpürdü, süpürdü, süpürdü. Ana cadde üzerinden kaldırımları süpürmeye devam etti. Tüm şehri temizleme görevini o üstlenmişti. Hava önce griydi, bir ara mavi oldu, bir ara sarı bile oldu sanki sonra karardı karardı, kapkara oldu. Bir elinde süpürge, diğer elinde kürek, arkasında çöp kovası... Ali Paşa Hamamı'nın önünde, sokak lambası altında parlayan bir yaprağı süs niyetine bıraktı. Tüm şehrin pasını, kirini, cıvasını süpürdü. Yaprakların arasına karışmış kirliliği de aldı kovasına. Yeşil kovası ile tüm şehri kötülüğünden arındırmaya ant içti birden, kimse öyle bir talepte bulunmamıştı. İçinde yüzyıllar

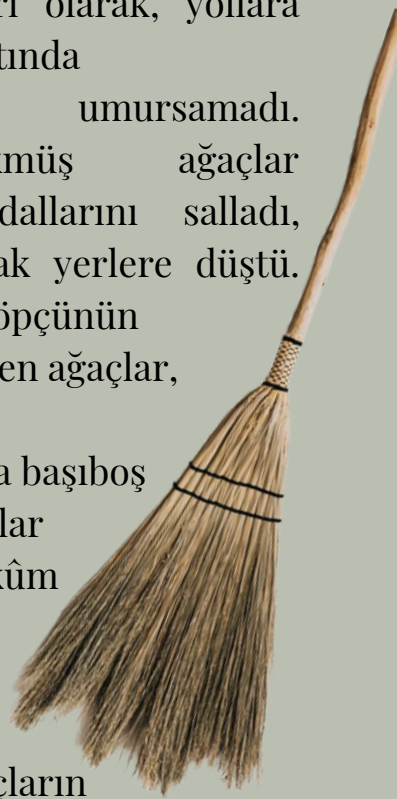
öncesinden gelen kahramansı bir duygu ile üzerine düşen görevi yaptığı için kendine hayali madalyalar taktı. Kendini şehrin kahraman çöpçüsü ilan etti. Yaprakları ve kötülüğü kovasına doldurmuştu.

Nasıl yaşanılır hayat, diye düşündü adam. Herkes yüreğinin ekmegini yemiş. İyi olmak lazımmiş hayatta ki, iyi şeyler olsun. Evet, diye düşündü adam. Hayat böyle yaşanılırmış.

Önünde iki seçenek vardı.

Yaprakları hiç sevmeyen bir çöpçü olabilirdi. Hem bir çöpçünün yaprakları sevmesi ihtimali mümkün olabilir miydi? Bu bir polisin katilleri sevmesiyle eş değerdii. Ne kadar yaprak, o kadar iş demekti. Çöpçünün çalışmayı sevdiği de söylenemezdi. Bir elinde çalı süpürgesi -başka süpürge yoktu sanki kırılan dallar daha çok iş çıkarıyordu- bir elinde kenarı kırılmış, sopası çıkan kürek, arkasında ise bomboş bir çöp kovası... Çöpçü sallana sallana küreğe bir yaprak atıyor, küreğini doldurmamak için de gördüğü çoğu yaprakları es geçiyordu. Onun adımını attığı yerlerden kaldırılmış yapraklar, kenarlarda birikmeye devam ediyordu. Adam, bir süre sonra sıkıldı. Mesai başlayalı üç saat olmasına rağmen daha yeraltı çarşısının önündeydi. Zaten madımakçının oradan başlamış, belediyenin önünde can hıraş çalışmış ve metre metre ancak yeraltı çarşına kadar gelebilmişti. Yorulduğuna kanaat getirip banklardan birine oturdu. Cebinden camel marka ince sigarasını

çıkardı, tadı asfalt gibiydi. Nefesi içine çekti, aheste aheste içti. On beş dakika sonra sigarası bittiğinde onu yere attı, söndürmeye tenezzül de etmedi. Nasıl olsa birileri alırdı veya almazdı. Kendini hiç incitmeden süpürdü kaldırımını. Ana yolda yaprak azdı, yapraklara sövemezdi. Ama şu rüzgâr yok mu? Küreğine süpürdüğü çöpleri bile çalıyordu ondan. Yol boyu yürüdü. Bazen süpürme işini bıraktı. Süpürgesini küreğine taktı, kovasını çekiştire çekiştire insanların arasından yürüdü. Kalırım boşalmadan süpüremezdi değil mi sonuçta? Yürüdü yürüdü cadde boyunca yürüdü. Zaten bir cadde ederi vardı bu şehrin. Çikolata paketlerini, sigara izmaritlerini, plastik bardakları boş vererek yürüdü. Paketlerin ağzı büzük, sigara izmaritlerinin boynu bükük, plastik bardaklar ise ağzı açık kaldı. Kimsesiz çöp taneleri olarak, yollara savrulup arabaların altında ezildiler. Çöpçü umursamadı. Yapraklarını dökmüş ağaçlar arkasından baktı, dallarını salladı, yapraklar çığlık atarak yerlere düştü. Çöpçü oralı olmadı. Çöpçünün vazife bilmezliğini gören ağaçlar, isyan çıkarmaya karar verdiler. Kaldırımlarda başıboş kalan yapraklar, insanlar altında ezilmeye mahkûm mu olacaktı? Herkes görevini bilmeliydi. Ağaçlar, bir araya geldiler, ağaçların

en büyüğü olan çınar, bir yasa çıkardı. Bu görev bilmez çöpçüye gününü göstereceklerdi. Tüm şehrin ağaçları bir oldu, seferberlik çıktı. Tüm ağaçlar adım adım, çöpçünün peşinden ilerlerdi. Bunu fark eden çöpçü tüm gamsızlığı ile adımlarını hızlandırdı. Attığı her adımda peşine düşen ağaç sayısı artıyordu. Ağaçlar, dalları ile yerlere kadar eğiliyor, köklerini çekistiriyor ve en son eteğini tutarak nafakasını isteyen bir kadın gibi çöpçünün peşinden koşuyor ve yavruları olan yapraklarına çöpçünün sahip çıkması için tiz sesleriyle çığlıklar atıyorlardı. Çöpçü koştu, durum vahimdi. Ağaçlar peşindeydi. Onu yavaşlatan süpürgesini, küreğini, kovasını bıraktı. Bir anda cırlçıplak kaldı. Koştu koştu koştu... Yapraklar etrafında bir kasırga oluşturuyor, plastik kaplar ayağına dolaşüyor, ağaçların dalları onu tutmaya çalışırken kollarını bacaklarını çiziyordu. Hop

demeye kalmadan, ağacın biri çığlık atarak kaptı ensesinden çöpçünün. Çöpçünün gözleri dehşetle açıldı.

Böyle bir ihtimalde mümkündü. Çöpçü kocaman açılan gözlerinin ardından gözünün önünde oluşan hayali kovmak için başını salladı. Koca ağacın nefesini yüzünde hissetmiş, sanki koşmaktan kalbi çat pat küt atıyordu.

Hayatta her ihtimal mümkündü. Bilgece bir iki söz geçti aklından çöpçünün. Hayatta iki ihtimal vardı. Ya da en azından bugün için iki ihtimali vardı. Yapraklara bakıp dudak kıvırdı. Maliye binasını es geçti. Herkes kendi işini yapsındı! Bir elinde süpürge, bir elinde kürek, arkasında bomboş çöp kovanı... İki adım at, bir ayak önde, bir ayak geride... İşini yap, madalyalar kazan, aman ağaçlar kovalamasın seni! Süs niyetine bir iki yaprağı bilmeden (!) bırakmayı da ihmal etme.

14 Mart 2023

BAR(MEN) **AHMET RIFAT İLHAN**

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Gülmek, aramızda bulaşıcı bir hastalık. Yüzlerimize yayılan. Gülen benim aslında. Yakışıklı, yaptığım esprilere sırıtıyor daha çok. Muzip sırıtışı kışkırtıcı. Hayatın büyüğü gizemlerini içinde saklayan dipsiz bir kuyu sanki dudağının kenarında oluşan çukur. Kendimi yepyeni ateşli bir maceranın heyecanına kaptırıp gitmemek elimde değil. Derin bir kuyuya düşmemek... Bedenimi saran alevler neyin etkisi? Alkolün mü bana göz kırpan gamzenin mi?

“Bu seferki sert olsun,” diyerek bir kokteyl daha istiyorum. Yine tüm yeteneğini konuşturuyor. Kendini beğenmiş. Şişeleri önden havaya atıp arkadan tutmalar. Karıştırıcıyı aşağı yukarı sallamalar. Sonuçtan emin erkeksi hareketler. Sanırsın jonglör. Kokteyl filminden mi bunlar? Onu değil, Tom’u izliyorum. Karşımda. Hem de ondan on santim uzunlu.

Geniş ağızlı bir kadeh önüme konuyor. İçinde pipet, tepesinde şemsiye. Gökkuşağı renklerinde. Bu şaheseri ben yarattım dercesine göz kırplıyor. Bir yudum alıyorum çekinerek. Evet, sert olmuş. Ardından bir daha. Daha ikinci yudumda başım dönüyor. Dudaklarım pipetten ayrıldığında, bakışlarım geride bıraktığım kırmızı ize takılıyor. Kibirli görmeden elimle siliyorum. Heyecanlanır mıydı? Görse. Tiksinir miydi yoksa?

Rujumu tazelemek için barın üstünde duran el çantamdan makyaj aynamı çıkarıp bakmaz olsaydım.

Aynayı yüzüme yaklaştırdıkça kusurlar daha net görünüyor. Uzaklaştırdınca loş ışık yardıma koşuyor. Neyse ki. Kusurlarımı kapatıyor. Onun çukurlarına gamze, benimkine kusur deniyor ama. Adil mi bu? Moral bozmanın sırası mıydı şimdi? Aynayı yerine koyuyorum. Düşman gibi çantamın dibine bastırarak.

Mekâna girerken dünyada bana sıkıcı gelen sıradan ne varsa arkamda kaldığını düşündüğüm aklıma geliyor. O fiyakalı artistten başka barmen istemediğim... Gittiğimde daha çok benimle ilgilenmesi hoşuma gidiyor. Diğer erkeklerin ilgisi umurumda değil. Etraf genç kadın kaynarken tuhaf bir zevk duyuyorum yapmacık ilgisinden. Zevk duydukça beni iyice çekiyor. Uydu yapıyor kendine. Şişelere, diğer kadınlara benzetiyor. Çevresinde delice dönen.

Saate bakıyorum. Epey geç. Yarın iş günü. Bu kez erkekleri ben döndüreceğim etrafımda. İş kadını kılığına girerek. Seksi sekreter kıyafetlerinin kışkırtıcılığına bile gerek yok. Patron değil miyim? Hem yakışmaz asil görüntüme.

Son içkim bitince hesabı ödeyip kalkarım artık. Kapıdan her zamanki gibi olaysız, heyecansız çıkarım. Yalnız bu kez öyle olmuyor. Sırtıma konulan montla ürperiyorum.

Arkama dönünce göz

göze geliyoruz. Muzipçe sırtıyor. Tom, başka bir filminden çıkıp gelmiş karşımda duruyor. Savaş uçağı Top Gun pilotu. Deri ceketli. Beni, havalı siyah motorsikletinin arkasına atıp götürecektir. Kollarım beline zor kavuşacak. Yüzümü geniş sırtına yaslayıp baştan çıkarıcı losyonla karışık erkeksi parfüm kokusunu içime çekeceğim. Uzun uzun. Az sonra. Barmenin davudi sesiyle hayalimden sıyrılıyorum. “Montunuzu unuttunuz hanfendi!” Soğuk bir hanfendi mi? Adımı mı

unuttun? Arkadaş olduğumuzu sanıyordum. Ben seninkini biliyorumama söylemem. “Teşekkür ederim beyfendi!” derken bozulduğumu belli etmemek için gülümsüyorum nedense. Havalı bir şekilde göz kırpıp sırtarak karşılık veriyor. Kaynağı belirsiz bir sıcaklık hissi bedenimin üzerinden geçerken dipsiz gamze çukurunun içine düşüyorum. Arkasına dönüyor. Saçını düzeltiyor eliyle. Başka bir şey söylemeden, kendinden emin, ağır adımlarla gidiyor. Genç kadın müşterilerine...

DİLBİLİMCİ FUAT BEY'İN ÖYKÜSÜ: YA GİDİLMEDİYSE?

II. KISIM
GÖZEN ESME

* Bu öykü üç kısımdan oluşmaktadır. Bu sayımızda ikinci kısmı okuyacaksınız. Birinci kısım 8. sayımızda tefrika edilmiş olup üçüncü kısım takip eden sayımızda tefrika edilecektir.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Fuat Bey'in biyografisi işine ara veren Ahmet Aralı, önce Tunalı'ya inmiş ardından Kızılay'a bir selam verip TRT Radyosu'nun yolunu tutmuştu. Yol, Tunalı'dan Ulus'a giden bu yolun duraklarında yüzler, konuşmalar, hareketler birbirinden çok farklıydı. Sanki yolun teması değişiyordu. Aralı, hazırladığı "Cumhuriyet'in Kaybolan Yüzleri" belgeselini en doğru ve güzel şekilde devletin yayımlayabileceğini düşünmüş ve TRT'ye başvurmuştu. Televizyon, uygun bulmadı. Radyo'yu denemek istedi. Sonuçta bu devlet Cumhuriyet değerleri üzerine kurulmuştu. Radyo Müdürü sıkıla sıkıla ve biraz da zoraki kabul etmişti Aralı'yı. Babasının Müdür Bey üzerinde emeği çoktu. Aralı'nın babası bu yetim Müdür'ün öğretmeniydi. Yokluk içinde yaşayan bir ailenin 5. çocuğu olan bu Müdür, Ahmet Aralı'nın babası sayesinde okuyabilmiş ve TRT'ye girmişti. O tarihlerde Ahmet Aralı'nın babası Fehim Bey, saygın ve dürüst bir eğitimciydi. Onun isteğini kimse kolay kolay geri çevirmezdi. Bu sebepten Müdür Bey, Aralı'nın oğluna vefasızlık edemedi.

"Hoş geldin" dedi Müdür Bey biraz da tedirgin, "ne içersiniz"

"Çay" dedi Aralı.

Müdür telefona sarıldı, "Kızım iki okkalı kahve getir bize" dedi. Sonra Aralı'ya dönüp, "Babanızın bende çok büyük hatırı vardır. Ben Fehim Aralı'nın oğlunu doğru düzgün ağırlayamadım dedirtmem kendime."

Aralı, bu tercihten hoşnutsuz olsa da bir şey demedi. Pire için yorgan yakacak hâli yoktu.

"Müdür Bey" dedi Aralı, "Ben Cumhuriyet'in Kaybolan Yüzleri adında bir belgesel hazırladım. Bunu da en doğru ve güzel şekilde güzide kurumumuz

TRT'nin yayımlayabileceğini düşündüm. En çok buraya yakışır. Hem de herkesin izlemesini sağlamış oluruz."

"Güzel düşünmüştünüz" dedi Müdür Bey. Tedirginliği gözlerinden okunuyordu. Sordu; "Başka neler yapıyorsunuz? İsterseniz size burada kadro açalım. Program yapın, metin yazın. Keyfekeder isterseniz haftada bir iki gün gelir görünürsünüz. Dert değil. Ben de babanızın hatırı çoktur. Bir şey olduysam onun sayesinde. Ne dersiniz?" Gülümsedi, Aralı. Bu gülümseyişin ardında bir kin de vardı. Dünyada en nefret ettiği şey kendisine gerçeğin söylenmemesi ve gerçeği bildiği için ona sus payı verilmek istenmesiydi.

"Teşekkür ederim" dedi Aralı, "Ben iş için değil, belgesel için gelmiştim."

Bunu söylediğinde kahveler de bitmişti. Aralı, izin isteyip çıktı. Çıkar çıkmaz bir

sigara yaktı. “Cumhuriyet’in Kaybolan Yüzleri” ha, “ortada Cumhuriyet yok sen bir de kaybolan yüzleri” belgeseli yapıyorsun. Oğlum Ahmet, ne saf, ne salak adamsın. Ömrün boş işlerle geçti.” Yürüyordu, sokaklara dalmak, yokuşları tırmanmak sonra bulduğu bir kuytu kahvede pis bardaktan karbonatlı çay içip, oyun oynayanları izlemek istiyordu. Öyle de yaptı.

Kutuplu’nun zafer kutlamasında ise her şey akışında ilerliyordu. Davette Voltran ekibinden başka önemli ve ünlü isimler yer alıyordu. Ressam Arif Bey, yönetmen Alper Canıgüzel, yayınevi sahibi Oktay Delibıçkın, şarkıcı Nergis, usta oyuncu Celal Bey, sunucu Nilgün Zorlukaya, spor dünyasından önde gelen isimler göze çarpıyordu.

Ülkenin kamuoyunu belirleyen isimler bir aradaydı. Birbirlerinin yüzüne gülüyor, sonra da birbirlerinin arkalarından konuşmaya devam ediyorlardı.

Nihayet Kutuplu sahneye doğru yöneldi. Baş kalabalıktı. Çevresi kurulacak yeni medya grubu için onu ikna etmek isteyen kıdemliler ve papazlarla doluydu. Israrlara kafa sallıyor “tamam düşünceğim” diyerek biraz da sinirlenerek sahneye doğru yürüyordu. Kürsünün hemen arkasında bir perde kurulmuştu. Demek ki bir video gösterimi de olacaktı.

Kutuplu kürsüye yaklaştı, önce işaret parmağıyla mikrofona dokundu. Seste herhangi bir problem yoktu. Sonra karşıya bakarak ceketinin cebinden

konuşma metnini çıkardı.

“Baylar ve bayanlar hepiniz bu davete hoş geldiniz. Bildiğiniz gibi ülkece sancılı bir süreçten geçiyoruz. Bu süreçte siz değerli kanaat önderlerine, fikir adamlarına, sanatçılara ve benim gibi burada bulunan iş adamlarına, Türkiye’de bulunan yabancı konuklarımıza çok büyük görev ve sorumluluklar düşüyor.

Yükümüz ağır. Türkiye medeniyete yani Batı’ya yelken açarken bir yandan da bağırsaklarını temizliyor. Geçmişin tortusundan, pisliğinden, irinlerinden kurtularak yenileniyor.

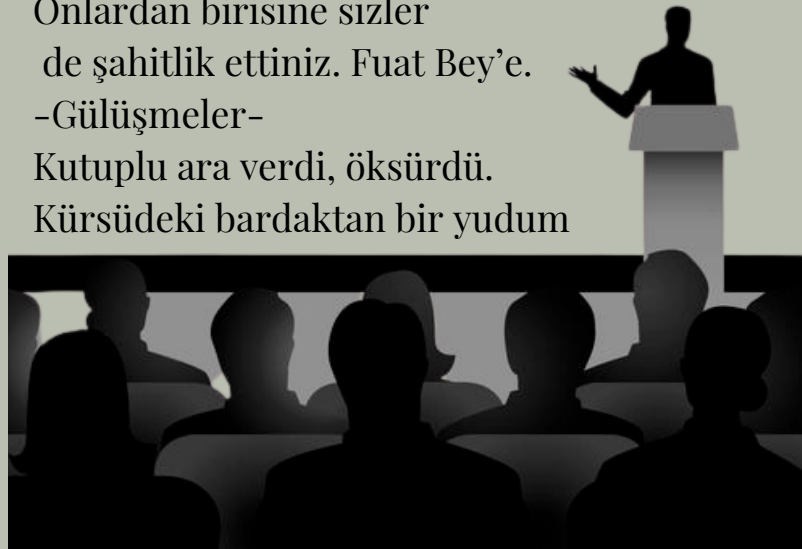
Bu yenilenme süreci takdir edersiniz ki hiç de kolay değil. Bu yüzden yabancı konuklarımızın bizi biraz anlayışla karşılaması gerekiyor. Tek tipçi, baskıcı, diktatör kafa hâlâ önemli ve kritik noktalarda bulunuyor. Bu eli kanlı yapı medeniyete yol alan Türkiye’yi deyim yerindeyse paçalarından tutuyor ve kendi kazdıkları karalık kuyudan çıkmasına izin vermiyor. Bu yapının Akademide, sanatta, sporda hatta siyasette etkinliği had safhada. Onlardan birisine sizler

de şahitlik ettiniz. Fuat Bey’e.

-Gülüşmeler-

Kutuplu ara verdi, öksürdü.

Kürsüdeki bardaktan bir yudum

alıp konuşmasına:

“Arkadaşlar, dünya değişiyor ve geçmişte kalanların çıkarları bozuluyor. İşte o bozgunun bir örneğini geçtiğimiz hafta yaşadık. ABD’li araştırmacıların yeni ortaya çıkardığı Mıy Adası bu ırkçı, kafatasçı, tek tipçi yapının kanını dondurdu.” Sözleriyle devam edecekti ki birden sahnenin ışıkları söndü. Elektrikler kesilmişti. Herkes şaşkınlıkla sahneye bakarken ışıklar yeniden geldi ancak bu sefer mikrofondan ses gelmiyordu. Kutuplu’nun adamlarına işaret etmesine kalmadan perde açılmış ve o görüntüler dönmeye başlamıştı.

Gizli çekilmiş görüntülerde Ziya Kutuplu’ “tek tipçi diye nitelendirdiği” Fuat Bey’e “Kardeşim, yalvarırım beni kurtar. Ne isterseniz yaparım. Yeter ki beni bu işten kurtar! Hem bilmiyor musun benden âlâ milliyetçi mi var. Biz kovaladık mı komünistleri, gâvurları söylesene ben ne zaman bu vatana, bayrağa ihanet ettim. Tamam, kabul girdik bir işe. Ama ben girmesem başkaları girecekti. En azından ben sattım hem de onların verdikleri fiyattan daha yükseğe” diyordu.

Devamında ise “Bak etrafına kardeşim. Çevrende benim kadar samimi Atatürkçü var mı? Söylesene. Lütfen Fuatçım, lütfen beni o pis kodese yollatma. Bak sana yalvarıyorum, ne istersen yaparım. Hemşehriliğimizin hatırına.” sözlerini sarf ediyordu.

Görüntülerde herhangi bir işkence, herhangi bir zorlama da yoktu. Kutuplu

gayet rahattı. Elinde viski bardağıyla salonun içinde bir oraya bir buraya gidip geliyordu.

Kutuplu kıpkırmızıydı. Konuklardan çıt çıkmıyordu. Görece soğukkanlı olan Nur Şaşmaz, sahneye çıktı ve gülümseyerek konuşmanın sona erdiğini ve şimdi bu kadar ağır yüklere giren insanların eğlenmesinden daha doğal bir şey olmadığını söyledi.

Kutuplu hâlâ kendine gelememişti. Çünkü bunu yaptıranın Fuat Bey’in kendisinin olduğunu biliyordu. Dahası Fuat Bey’in elinde başka görüntüler ve belgeler de olabilirdi. Mesela Saddam’la yaptığı silah ticareti. Kutuplu bunun bir başlangıç olduğunu biliyordu.

Zafer kutlamasından bir gece önceydi. Kutuplu’nun karısı Rana Hanım, Intercontinental Oteli’ndeki süit odasında, duştan çıkmış, saçlarını kurutuyordu. Bir duble viski koydu. Çocukluktan beri günlük tutan Rana Hanım, o gün günlüğüne “Bugün kayda değer bir şey yok. Yarına hazırız” yazmış sonra da yatağına uzanmıştı. “Zaferin” gerçek mimarı olan bu kadın, kutlama günü Ziya Kutuplu’nun yanında olmayacaktı. Onun yerine önce Londra’ya uçacak oradan da Paris’e geçecekti. Dünya Bankası’nın özel temsilcilerinden Matthew onu bekliyordu. Yönetilecek bir operasyon vardı. Rana Hanım’ın kaderi bir yerden tanıdık geliyordu.

Sabah olduğunda davet hazırlıkları da tüm telaşıyla sürüyordu. Görevliler arasında parlak yüzlü, yeşil gözlü genç

bir çocuk dikkat çekiyordu. İsmi Cem'di. Yeşil gözlerinin, sevecen yüzünün ardında başka bir insan olduğu çok belliydi. Çevresindeki herkesi dikkatle gözlüyordu. Bunu öyle doğal bir biçimde yapıyordu ki kimse onun çevreyi gözetlediğini düşünmüyordu. Nihayet Kutuplu'nun villasındaki havuzlu bahçeye sahne kuruldu, ikramlar hazırlandı, müzisyenler soundcheck yaptı. Hemen hemen her şey hazır. Konuklar da yavaş yavaş gelmeye başlamıştı. Cem, gelen konukları karşılıyor bahçeye kadar eşlik ediyordu. Yine bir konuğu karşıladı ve bahçeye kadar eşlik etti. Konuk kendisine teşekkür ettikten sonra tekrardan ön tarafa giderken müzisyenlerden biriyle göz göze geldi. Bir kafa işareti yaptı. Program, önce bir iki müzikle başlayacak ardından Kutuplu konuşmasını yapacaktı. Orada bulunan bütün görevliler hakkında güvenlik araştırması yapılmış ve sonuçlar temiz çıkmıştı. Ancak yine de Zafer Kutuplu'nun zafer günü mağlubiyetin ilanına dönüşmüştü. Fuat Bey, Cem'i bir dönem kendisinin de kaldığı Güldere Mahallesi'nden tanıyordu.

Babası hapisteydi. Babası Kutuplu'nun el koyduğu tarihi eserleri kaçırmıştı. Bunun kendisine zorla yaptırıldığını mahkemede söyledikten hemen sonra cezaevinde ölü bulunmuştu. Güldere Mahallesi'nde kaldığı zamanlarda Fuat Bey Cem'le ve ailesiyle her zaman ilgilendi. Onu

çıkarsız sevmişti. Babasının başına gelenleri ilk kez Fuat Bey'den öğrenmişti. Hatta ilk önce söylediklerine inanmamıştı. Cem, Fuat Bey'e yapılan itibar suikastına dayanamamıştı ve Fuat Bey'in ısrarlarını hiçe sayarak bu davete sızmanın bir yolunu bulmuştu. Sahneye çıkacak grup Cem'in arkadaşlarıydı. Aslında bazen o da o grupta çalışıyordu hatta besteleri de vardı. Ancak bugün yapması gereken farklıydı. Davet başlarken "yönetmen koltuğunda yerini almıştı"

Zafer kutlamasında alınan yenilginin sessizliği ertesi günü de sürdü. Kutuplu başta Voltran ekibi olmak üzere, çevresindeki bütün gazetecilere, yayıncılara Fuat Bey'in ve Mıy Adası'nın üzerine gidilmemesi hatta mümkünse Mıy Adası'nın var olmayabileceği üzerine de bir iki makale ve haberin yayımlanması talimatını verdi.

Bu haberlerde görece "tarafsız" ve "şeffaf" isimler kullanılacaktı. Hasar tespiti yapan Voltran ekibi yani Burçin Kiraz, Gülay Öktür ve Nazan Baloğlu işe koyuldu. Yeni yetme, taze kan Burçin Kiraz öne atıldı. Yaptığı haberleri unutmuş gibi davranıyordu. Halbuki Amerikalıların ilk araştırmasını çevirip yayımlayan oydu. Sadece onunla da yetinmiyordu, arkadaşı Ozan'la birlikte doğruluğuna, kaynağına bakmadan,

etiği filan hiçe sayarak, ülkenin başına kurulan kumpasın medya tetikçiliğini yapıyordu.

Burçin Kiraz 11 Kasım 2011 günü gazetede köşesinde “Ya Mıy Adası yoksa” başlıklı bir yazı yazdı. Kiraz, yazıda milliyetçi olarak bilinen Türkolog Cemal Taşkesen’in ve Arkeolog Ayla Soysal’ın fikirlerine yer verdi. Bu isimler hem onlara düşman değildi hem de “milliyetçi” kesimin rızasını da alabilirlerdi. Genelde ortada ancak duruma göre bazen hafif sol, bazen hafif sağ yapabilen isimlerdi.

Paris’e bir gece yarısı bir özel uçak indi. Uçağın içinde Rana Hanım ve Matthew. Rana Hanım dumura uğramış bütün o kibri bir anda silinip gitmişti. Global bir çakal olan Matthew, o büyük burnuyla kötü kokuları almış ve Rana Hanım’ın görüşeceği diğer “çakallara” da hemencecik bu haberi ulaştırmıştı. Kuşatma yarılmaya başlamış, taarruz henüz kırılmasa bile dinmişti.

O sırada bir şey daha oldu. “Kara Kutu” lakabını sonuna kadar hak eden istihbaratın bir numarası Başkan gözaltına alınmaya çalışıldı. Ayrıca Nur Şaşmaz dosyası Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yeniden açıldı. Kutuplu,

fili feda etmek

zorunda kalmıştı.

Ayrıca ülkenin her yerinde protestolar artıyor özellikle ordu mensuplarının tutuklanması ve Türk kavramına yönelik

saldırıları gerilimi yükseltiyordu.

Anlaşılan ortalık karışacaktı. Bu olaydan 2 veya 3 yıl sonra Ziya Kutuplu bavulunda sakladığı bir miktar parayla bir zavallı gibi yurt dışına kaçmak zorunda kalacaktı.

Rana Hanım her ne kadar günlüğüne kayda değer bir şey yok diye yazsa da gelen haberlerin ardından durumu biraz olsun sezmişti. Evet, eli zayıflamıştı ancak hamle yapma şansı hâlâ vardı. Tek yapması gereken doğru hamleyi bulmaktı. Bu evlilik müessesini ve elbette mal varlığını koruması gerekiyordu. Bunun için çarşafa dolanmadan Ziya’yı çekip almalıydı. Kocasını çok inatçıydı. Kendisine bu mağlubiyeti yaşatanlarla savaşmaktan geri durmazdı. Ancak Zeus’un buyruğu yerine gelecekti sonuçta. Onun yıldırımlarından kaçmak en doğrusuydu.

Öykünün devamı bir sonraki sayımızda yer alacaktır.

ÖYKÜ YAZMAK HİKÂYE OLMAK

MERVE CAN

“SANCİ”LARIMIZ

"İnsan o kadar çok hikâye anlatırsa kendisi hikâye olur ve hikâye ondan sonra da yaşar. Böylece insan ölümsüz olur."
Big Fish, Tim Burton, 2003 (Film)

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

“SANCİ”LARIMIZ

“Sancı” adlı öykümden bahsedeceğim. Öncelikle öykümün fikri de yazım süreci de sancılıydı. Zorlama bir varoluş meselesi değil. Diğer öykülerimde olduğu gibi bir kadının veya erkeğin gözünden, kendinin veya hemcinslerinin genel problemlerinden bahsetmiyorum. Daha geniş perspektiften, insanın derdini anlatıyorum.

Bir insanı, herhangi, rastgele bir insanı. Bizi. Diğer tüm kategorilerden ayrı, sadece insan olmasıyla ön plana çıkan bir yaratım. Çünkü hepimizin aşağı yukarı ortak bir paydada buluştuğumuza inanıyorum. Cinsiyetsiz karakterlerim de vardır mesela. İşin aslı; aramızda uçurumlar olduğuna inanmam. Kadın erkek fark etmeksizin insanın meseleleri, var olma, varlığını kanıtlama veya tamamen silebilme erekləri.İtlıkların içinde bocalayan, insanları hem seven hem kaçan onlardan, yalnızlığını seven ama kendine tahammülü olmayan, istekleri hem çok net hem olabildiğince belirsiz bir karakter.

Evet, bu benim diyebilirim sanırım. Bu benim. Diri diri gömüldüğünü gören yardım dilenen aslında hepimiziz. Aitlik hissetmeyen, zaman kavramını yitirmiş ve kendini uzaktan izleyen rüya gerçekliğini -yalanlığını- yaşıyoruz. Küçükleşiyoruz. Küçük hesaplar, küçük çekişmeler, içe atılan küçük küçük laflar, büyük büyük hazımsızlıklar. Alışkanlıklarla ve bazı tatsız kurallarla gittikçe grileşen dünyalar. Sürekli ıskalamalar. İska kararlar ıska hayatlar. Herkes hedefi on ikiden vurmaya çalışsa da... Neyi unuttuğumuzu bilmiyoruz. Ve bu bizi delirtiyor.

Gün sonunda kendi cesetleriyle dolu odalarda yatan milyonlarca insanız sonuçta. Her ıskalamaya bir ölü, her boş geçen güne bir ölü, her var olamamaya, aramaya bulamamaya, her kırılmaya her kırmamaya birer ölü... Yaşamak, hayatta kalmak pek de kolay bir mesele değil. Ölmemek demiyorum yalnız, hayatta kalmak. Ölmemek yaşamak

demek değildir. Soruların cevabını bulmak da belki var olmak demek değildir. Belki var olmak dediğimiz şey aslında yok olmamızdır. Kaldırılamayacak bir cevap, kesilip atılamayacak bir kamburdur belki. Ya da asla cevabını bulamayacağımız veya en doğru soruyu soramayacağımız bir uzay boşluğudur.

ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE

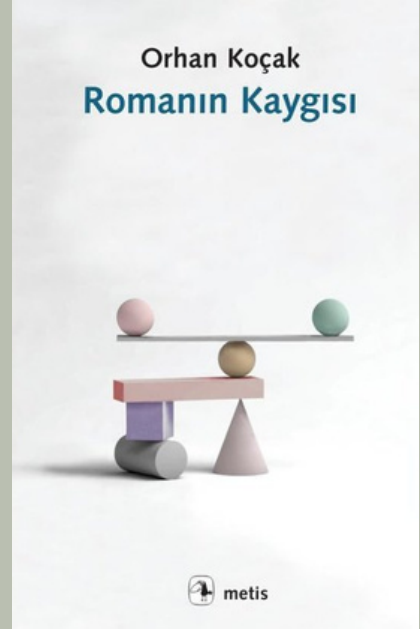
ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

46

Yarım Kalmış Bir Nehir,
Sıddık Yurtsever,
İz Yayıncılık, Mayıs 2023
(Tanıtım bülteninden)

Hikâyemin gelip geçeni seyretmeye başlamadan önceki hâlini hatırlamam. Düşünürüm, yine anımsamam. Bir üzüm bağı hayal ederim. Göğsüme yel girer gibi olur. Yaprakları gürdür. Demirden direklerle sararlar çubukları. Mevsim yoktur oralarda. Her taraf yeşildir. Dağ yeşil, taş yeşil, umman ve baş yeşil. Ne yaparım ne söylerim hatırlamam. Bir yere ait olma duygusu sarar beni. Sahiplenilme duygusu. Kötürüm kalmış bir beden gibi inkâr ederim düşündüklerimi. La havle çeker tekrar işimin başına döndürürüm başımı. Başına başımı. Bu günahkârlığa düştüğümde kaç tane âlem geçer, nerelerde ne söylenir, bilemem. Kismet derim. Kismet içerim.

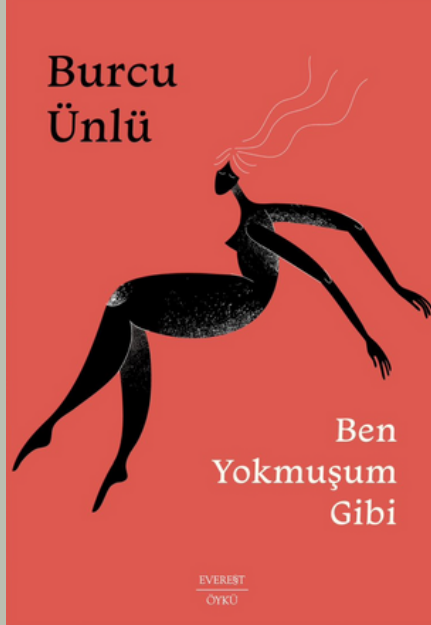
Romanın Kaygısı, Orhan Koçak, Metis
Yayıncılık, Haziran 2023
(Tanıtım Bülteninden)

Son yirmi yıl içinde çıkan ve beni etkileyen bazı romanlar ve öykü toplamları üzerine yazmaya başlamıştım, bunları belli bir tema üzerinden birbirine bağlamayı aklımdan geçirmedi. Ama yazdıkça hep belli bir soruna doğru çekildiğimi hissettim. Sonra bu sorun dikkatime el koymaya başladı ve artık başka kitapları da bu gözle okur oldum. Bu kitapların ortak noktası belirli bir kaygıydı, bazen alttan alta sürüp giden bazen de görünür bir “telaş” veya “mecburiyet hissi” biçiminde romancıyı / öykücüyü yakalayan bir sıkıntı: romancıdan çok önce oraya varıp da onu orada çoktan şekillenmiş (denebilirse “paketlenmiş”) olarak bekleyen bir konuyla uğraşma ihtiyacı, zorunluluğu, zorlanması. (Orhan Koçak)

Burcu Ünlü, Ben Yokmuşum Gibi, Everest Yayınları, Haziran 2023
(Tanıtım Bülteninden)

Burcu Ünlü'nün yaşamdan karanlık kesitleri aydınlık ve ironik bir dille anlattığı, adeta bir şok tabancasının atışları gibi okuru ansızın irkiltten kıpkısa, dipdiri öyküler. Yolları şiddette kesişenler, cinayet işleyenler, aldatanlar, bir ömür yatağa bağlananlar, sır tutanlar ve onları bir bir açık edenler, aşka düşenler, tekmili birden aslında tek bir öyküye dalıp dalıp çıkanlar Ben Yokmuşum Gibi'de okura minik sürprizler yapmak için bekliyor.

Ölmekle eşdeğerde olan bir şey söylemem istense hiç şüphesiz hatırlamak derim. Hatıralar, düşmanın en kötü olanıdır. Düşmanın en kötüsü mü olur, demeyin. Olur. Hiç fark etmediniz mi, insanlar hatıralarından bahsederken gözlerinde bir ölüm belirir; boyunlarında bir halat, ayaklarının altındaysa devrilmeye hazır kıcı kırık bir sandalye varmış gibi. O sandalye hiç devrilmez, hatıralar da hiç silinmez tabii.

Der. Hüsna Baka, Beş Romancı Tartışıyor, Ketebe Yayınları, Haziran 2023
(Tanıtım Bülteninden)

İlk kez 1960 yılında yayımlanan Beş Romancı Tartışıyor, dönemin beş önemli romancısını; Kemal Tahir, Orhan Kemal, Fakir Baykurt, Mahmut Makal ve Talip Apaydın'ı bir araya getiriyor. Turhan Tükel'in yönetiminde söyleşen romancılarımız, 1950'li yıllarda yükselişte olan köy romanı özelinde konuşurken, roman yazarının sorumluluklarının ne olduğu, Türk romanının bugünü ve geleceği, Köy Enstitüleri ve aktüel siyaset konularını da tartışıyorlar.

Kemal Tahir'in köy romanı özelinde Türk romanı ve romancılık hakkındaki görüşlerini okuyucuya sunan bu eserde, Kemal Tahir'in roman ve tarih konularında çağını aşan görüşlerine ve Türk romanı savunusuna tanıklık ediyoruz.

ÖYKÜ DÜNYASINDAKİ YARIŞMALAR VE ÖDÜLLER

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

- **Hacıbektaş Belediyesi Kısa Öykü Şarkısı**

Son Başvuru Tarihi: 24 Haziran 2023

Konusu: Doğruluk Dost Kapısıdır

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: İsteyen herkes katılabilir.

- **Arif Baş Öykü Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 30 Haziran 2023

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: İsteyen herkes katılabilir.

Ödüle 1 Ocak 2023 - 30 Haziran 2023 arasında yayımlanmış öykü kitapları ya da yayıma hazır öykü kitabı bütünlüğündeki dosyalarla katılınabilir.

- **Kristal Kelepçe Polisiye Edebiyat Ödülleri**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 30 Haziran 2023

Aday gösterilen eserler ilgili dönemde (01 Temmuz 2022-30 Haziran 2023) fiziksel kitap olarak ilk defa yayımlanmış (daha önceki yıllarda aynı ya da başka isimle veya başka yayınevlerinde yayımlanmamış) (öykü kitaplarındaki öykülerin biri, birkaçı veya tümü basılı veya elektronik dergilerde ya da başka mecralarda daha önce yayımlanmış olabilir), öykü kitabı türünde ve ilgili meslek birlikleri tarafından norm olarak kabul edilmiş polisiye vasfı taşıyan öykülerden oluşmuş kitap niteliğinde olmalıdır.

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: İsteyen herkes katılabilir.

- **Tomris Uyar Öykü Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 14 Temmuz 2023

Yarışmanın Konusu: Felaket

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: 18 yaş üzeri ve öykü türünde kitabı yayımlanmamış kişiler katılabilir.

- **2. Uluslararası Ahilik ve Ahi Evran Yarışmaları**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 30 Haziran 2023

Yarışmanın Konusu: Eserlerin teması, konusu ve içeriği Ahilik ve Ahiliğin kurucusu Ahi Evran olmalıdır.

- **Myrina Yayınları Öykü Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 15 Haziran 2023

Yarışmanın Konusu: Serbest

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: İsteyen herkes katılabilir.

- **Kırım Temalı Hikâye Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 28 Temmuz 2023

Yarışmanın Konusu: Kırım

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: 10-15 yaş aralığındaki gençler katılabilir.

ÖYKÜMEN SÖZLÜK

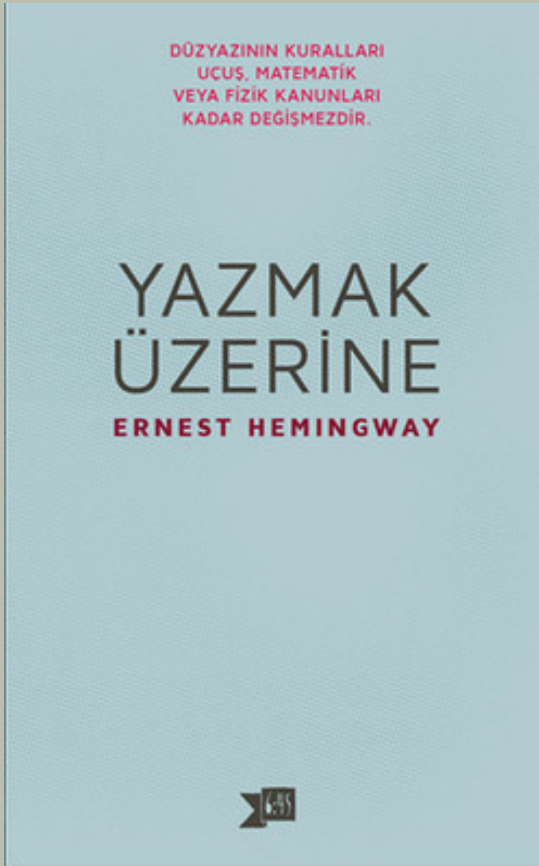
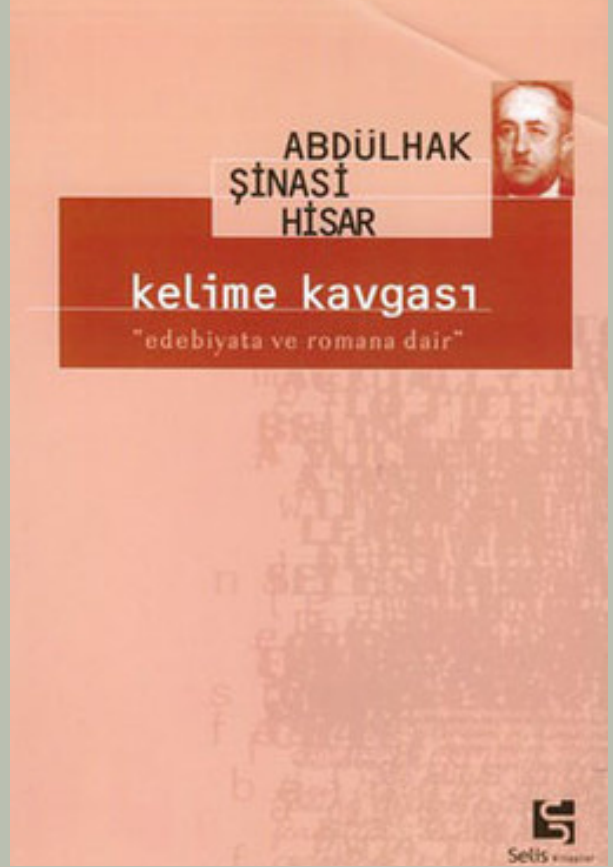
ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

YAZMAK

Yazmak bilmeyen bir adam ancak birşey söylemek isterse onu yazar ve yazısından da maksadı az çok anlaşılır. Birşey söylememek için yazabilmek ve yazarken de maksadını gizliyelemek, denilebilir ki yazmayı bilenlerin kârıdır.

Abdülhak Şinasi Hisar, Kelime Kavgası: Edebiyata ve Romana Dair, Selis Kitaplar, 1. Baskı, s. 63.

İYİ KİTAP NEDİR?

Bütün iyi kitapların ortak bir özelliği vardır; gerçekte olanlardan daha sahicidirler. Birini okumayı bitirdiğinde olan biten senin başından geçmiş gibi hissedersin ve sonra iyisi, kötüsü, coşkusu, pişmanlığı ve hüznü, insanları ve yerleri ve havasıyla tamamen sana ait bir parça olur.

Ernest Hemingway, Yazmak Üzerine, Altıkırkbeş Yayın, 1. Baskı, s. 5

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış eserlerinizle Öykümen Edebiyat'ta yer alabilirsiniz.

1. Metinlerinizi bir word (.doc veya .docx uzantılı) belgesi içerisinde göndermelisiniz.
2. Word belgesinin adında metnin başlığı ve yazarın adı yer almalıdır.
3. Metinlerinizi oykumenedebiyat@gmail.com adresine konu başlığına eserin ve yazarın adını yazarak gönderebilirsiniz.
4. Öykümen Edebiyat, şiir ve deneme yayımlamamaktadır. Sadece kurmaca (öykü, masal, roman) üzerine odaklanmıştır. Bu türlerdeki metinler ile bu türler üzerine yazılmış tanıtım, eleştiri ve kuramsal yazıları değerlendirmeye almaktadır.
5. Tavsiyedir; kaleme alınan metni bize -veya herhangi bir dergiye- göndermeden önce farklı zamanlarda birkaç kez gözden geçirmeniz akıştaki aksaklıkları, zayıf cümleleri, yazım ve noktalama hatalarını görmenizi sağlayabilir. Bu sayede daha güçlü bir eser ortaya koymak mümkün olur.

09

MAYIS - HAZİRAN 2023

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

09

MAYIS - HAZİRAN 2023

Öykümen Edebiyat; Türk öykücülüğüne, literatürüne ve kuramına katkıda bulunmayı hedefleyen bir e-dergidir. Öykümen Edebiyat, hiçbir maddi kaygı gütmeyen, üç genç öykümenin çabalarıyla hazırlanmaktadır.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

www.oykumenedebiyat.com

oykumenedebiyat@gmail.com

www.instagram.com/oykumenedebiyat

<https://twitter.com/OykumenEdebiyat>